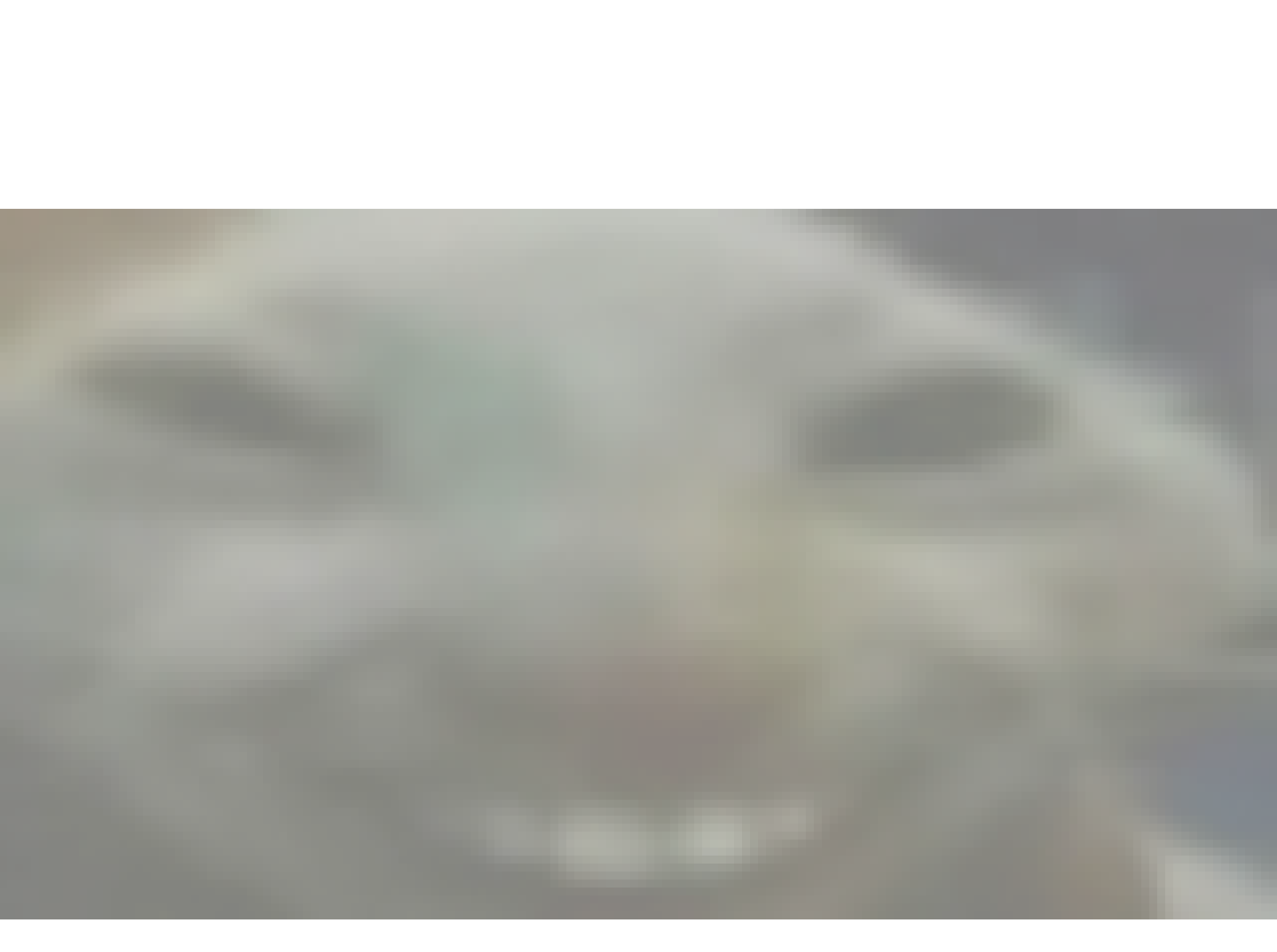

Plastyka

Zeszyt ćwiczeń

4

Marzena Kwiecień
Wojciech Sygut

Plastyka

Zeszyt ćwiczeń dla klasy czwartej
szkoły podstawowej

4

Redaktor prowadzący
Wojciech Sygut

Redakcja merytoryczna
Marzena Kwiecień

Koordinacja prac graficznych
Milena Kot

Redakcja językowa i korekta
Katarzyna Zapała

Opracowanie graficzne
Agnieszka Staniec, Marcin Kot
na podstawie projektu i koncepcji artystycznej
Futu Creative / Kay Humelt i Rafał Kwiczor

Opracowanie okładki
Agnieszka Staniec,
na podstawie projektu okładki
Futu Creative / Kay Humelt i Rafał Kwiczor

Ilustracja na okładce
Agnieszka Staniec

Fotoedycja
Grzegorz Wrzecionowski

Redakcja techniczna
Tomasz Ptak

Skład i łamanie
Paweł Kowalski

Wykaz dysponentów praw autorskich do ilustracji, obrazów i zdjęć zamieszczonych w publikacji:

Shutterstock: Rita Ray (ilustracja, s.5), StudioNewmarket (futro, s.8), Zoom Team (drzewo iglaste, s.8), nfaustino (śnieg, s.8), NABODIN (liście, s.8), Jeff Morgan (skała, s.10), Ihar Linnik (ślady węgla, s. 11), Zatelepina Alexandra (martwa natura jasna, s. 11), Dinara Sharipova (martwa natura, s. 11), Villa valla (pszczola, s. 11), Bankrx (kwiatek, s. 11), LUCKY STALI (praca dziecka, s. 11), KULISH VIKTORIIA (rama, s. 12-13), Sofiaworld (motyl, s. 15), Rudi Satriya (tkanina, s. 15), Photobank (metaloplastyka, s. 15), Fotokostic (pole, s. 15), Mirikiteki (jesienne liście, s. 16), Tatjana Michaljova (paleta malarska, s. 17), XArtProduction (paleta malarska i obraz, s. 17), Elnur (sztaluga, s. 18) normallens (pędzle, s. 18) ; mama_mia (płótno na drewnianej sztaludze, s. 18), Africa Studio (paleta, s. 18), Cranach (obraz, s. 18), amirage (mozaika, s. 19), gary yim (witraż, s. 19), AlexGreenArt (akwarela, s. 19), Ksenia Shestakova (technika mieszana, s. 19), marialevkina (akryl na płótnie, s. 19), GoodStudio (łóżko, s. 24), Kansitang P. Freedom Master (owoce i warzywa z plasteliny, s. 27), Four-leaf (świnka z plasteliny, s. 28), Elena Chevalier (maski, s. 29), higyuu, spfotocz, Roman Pyschchik (formy przestrzenne, s. 31), Shutterstock (miasto, s. 32), Mark Schwettmann (monument, s. 34), InnaFelker (forma przestrzenna, s. 34), Mor65_Mauro Piccardi (rzeźba religijna, s. 34), Melissa Sullivan (pomnik, s. 34), ABB Photo (płaskorzeźba, s. 34), PHOTOCREO Michal Bednarek (figurki z plasteliny, s. 35), anna42f, strekalova, xpixel (monotypie – skrzydła motyli, s. 36), Roxana Bashyrova (liść kapusty, s. 37), JIANG HONGYAN (brokuł, s. 37), Realstockvector (pudełko, s. 40), Kiev.Victor, AlexanderZam, MarkauMark, EtiAmnos (znaczkę, s. 42), Bimbim (kameleon, s. 44), Rudchenko Lillia, Valentin Mosichev, Camomile Designs (ilustracje i fotografie, s. 51), Michal Durinik, Philip Meyer, Lenor Ko, TSpider, Neirfy (ilustracje i fotografie, s. 53). Marcin Kot (ilustracje, s. 6, 7, 9, 14, 22, 49), Grzegorz Wrzecionowski (fotografie: farby, s. 18; zwierzęta, s. 30, forma przestrzenna, s. 31, twarz, s. 32), Patricija Bliuj-Stodulska (ilustracje, s. 20, 21, 26), Magdalena Pilch (ilustracje, s. 23), Marzena Kwiecień (ilustracje, s. 25, 37, 38), Teofil Klepczarek (fotografie: płaskorzeźby kwiaty, s. 32), Kamila Szcześniak (ilustracje, s. 42, 43, 55).

W zeszycie ćwiczeń zostały uwzględnione zmiany dotyczące zasad pisowni i interpunkcji polskiej obowiązujące od 1 stycznia 2026 roku.

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich. Osoby, których nie udało nam się ustalić, prosimy o kontakt z wydawnictwem. Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Przestrzegaj praw, jakie im przysługują. Udostępniając książkę lub jej fragmenty, rób to wyłącznie w zakresie dozwolonego użytku, który określają przepisy prawa. Zawartość książki możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Kopując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Wykorzystywanie treści niniejszego utworu lub jego części do celów eksploracji tekstów i danych (TDM), w szczególności na użytek uczenia maszynowego związanego z procesem szkolenia sztucznej inteligencji, bez wyraźnej zgody wydawcy jest zabronione.

© Grupa MAC S.A. 2026

ISBN 978-83-8227-962-7

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 16
tel. 41 366 53 66,
e-mail: kontakt@mac.pl
www.mac.pl

Spis treści

Rysunki i kompozycje

1.1. Ślady narzędzi rysunkowych	5
1.2. Ukryte sylwetki. Kontur	6
1.3. Bryły w świetle i w cieniu. Światłocien	7
1.4. Różnorodne powierzchnie. Faktura	8
1.5. Wzory i dekoracje. Linia dekoracyjna	9
1.6. Uciekające stado. Prehistoryczne rysunki	10
1.7. Dopasuj i połącz. Techniki rysunkowe	11
1.8. Jak to ułożyć? Kompozycja	12
1.9. Rytm i symetria. Rodzaje kompozycji	14
1.10. Sprawdź swoją wiedzę. Rysunek i kompozycja	15

Obrazy i kolory

2.1. Paleta jesiennych kolorów	16
2.2. Kolorowy świat moich marzeń	17
2.3. Dopasuj i połącz. Techniki i media malarskie	18
2.4. Jaki to kolor? Barwy podstawowe i pochodne	20
2.5. Rozsypane koło barw. Barwy podstawowe i pochodne	21
2.6. Droga do zamku Wielkiego Artysty. Barwy podstawowe i pochodne	22
2.7. Krajobrazy. Barwy ciepłe i zimne	23
2.8. Kolorowe sny. Barwy podstawowe, pochodne, ciepłe i zimne	24
2.9. Wielobarwne ryby w błękitnym oceanie. Gama barwna	25
2.10. Sprawdź swoją wiedzę. Właściwości barw	26

Kształt, przestrzeń, forma

3.1. Modelowanie z plasteliny. Owoce i warzywa	27
3.2. Modelowanie z plasteliny. Wesoła świnka	28
3.3. Papierowe rzeźby. Maski z recyklingu	29
3.4. Zwierzaki. Rzeźba z gliny	30

3.5. Mobil. Forma przestrzenna	31
3.6. Rzeźba w parku. Rodzaje rzeźby	32
3.7. Fantazyjne płaskorzeźby	33
3.8. Dopasuj i połącz. Rodzaje rzeźby	34
3.9. Sprawdź swoją wiedzę. Rzeźba	35

Grafika i kontrast

4.1. Skrzydła motyli	36
4.2. Niezwykły las. Odbitki graficzne	37
4.3. Owad. Monotypia	38
4.4. Rodzaje grafiki	39
4.5. Opakowanie na kredki	40
4.6. Dzieło przypadku. Kontrast czerni i bieli	41
4.7. Projektujemy znaczki. Kontrast barwny	42
4.8. Kontrastowy kameleon. Kontrast barwny	44
4.9. Sprawdź swoją wiedzę. Grafika i kontrast	45

Utrwalamy umiejętności

Barwa i kompozycja. Kolaż	46
Barwa i kompozycja. Ilustracja	47
Kolorowe wycinanki. Sztuka ludowa	48

Wycinamy

Zestaw do wycinania nr 1. Ślady narzędzi rysunkowych	49
Zestaw do wycinania nr 2. Kompozycja	51
Zestaw do wycinania nr 3. Wycinanka	53
Zestaw do wycinania nr 4. Kolaż	55

1.1. Ślady narzędzi rysunkowych

Przygotuj: zestaw do wycinania nr 1, klej, nożyczki, ołówki, flamastry i cienkopisy.

1

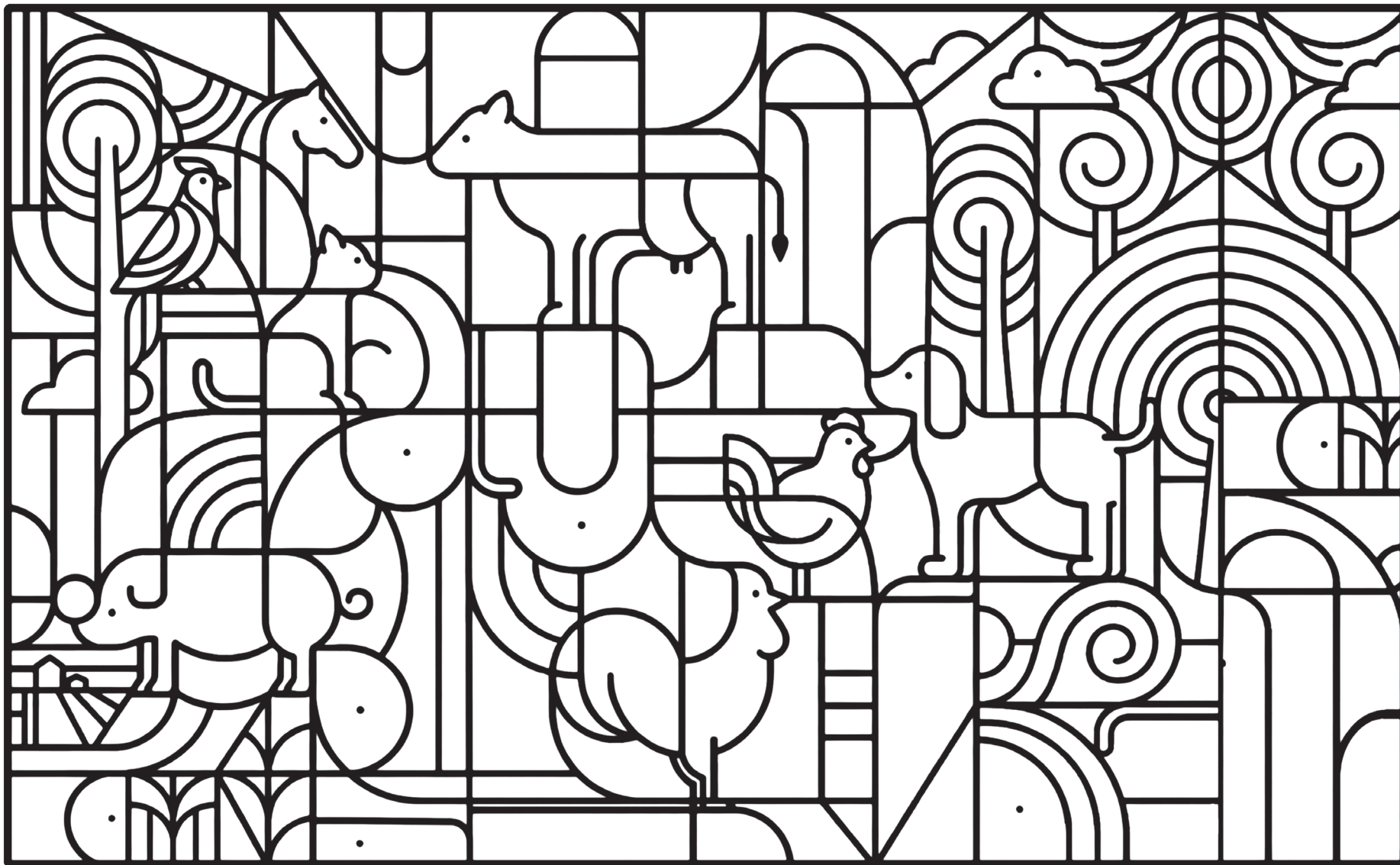
Wytnij siatkę sześciangu z zestawu do wycinania nr 1. Złóż i sklej kostkę. Rzucaj kostką i zgodnie ze wzorami, które będziesz kolejno wyrzucać, uzupełniaj poszczególne, wybrane części rysunku. Wykorzystaj przypadek do wykonania kompozycji z różnorodnych kresek, linii i punktów.

1.2. Ukryte sylwetki. Kontur

Przygotuj kolorowe kredki lub flamastry.

- 1 W przedstawionej poniżej płataninie szarych linii odszukaj sylwetki zwierząt i każdą z nich zaznacz konturem innego koloru.

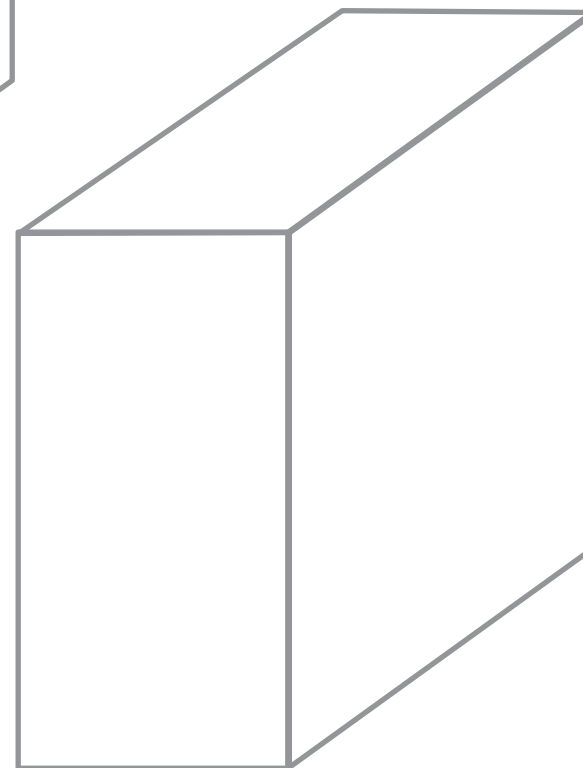
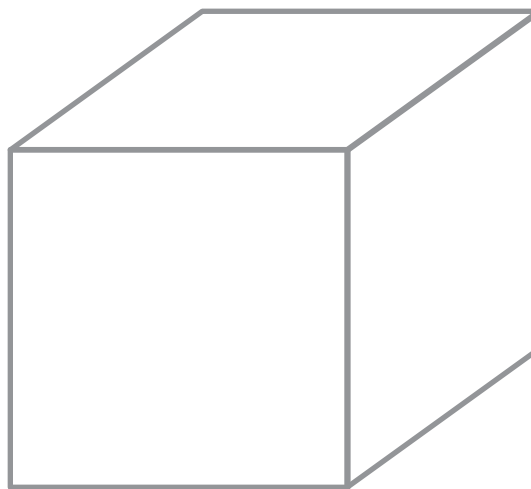
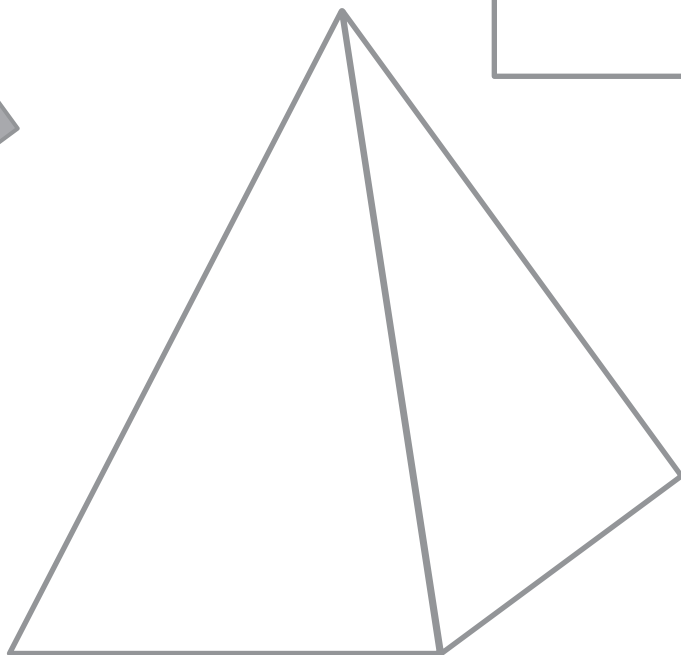
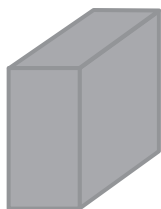
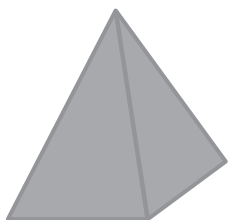
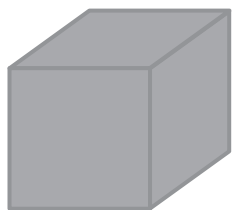

1.3. Bryły w świetle i w cieniu. Światłocień

Przygotuj ołówki miękkie i twarde.

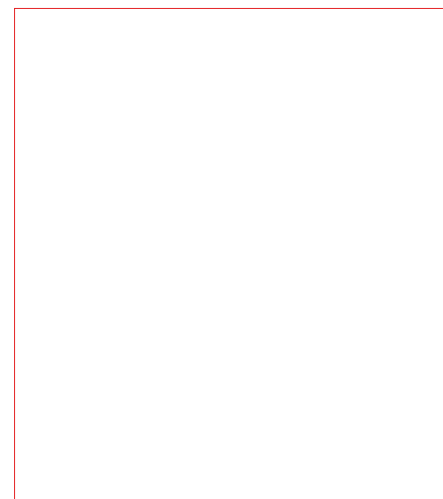
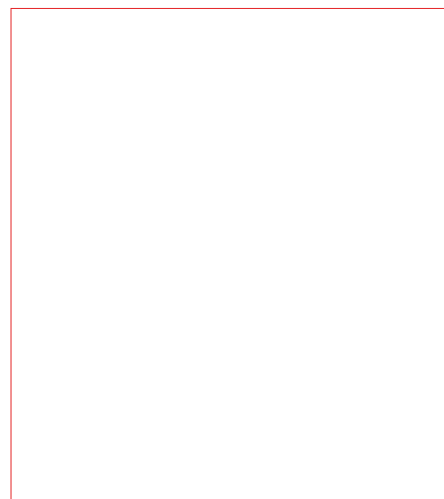
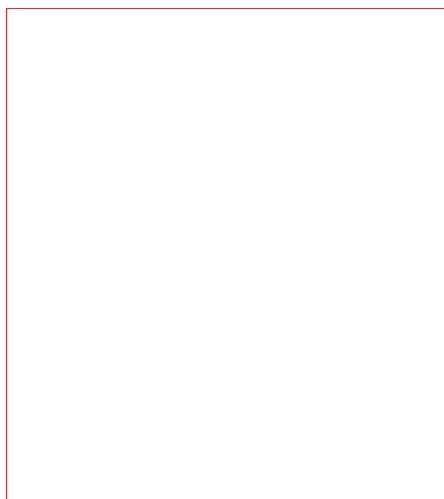
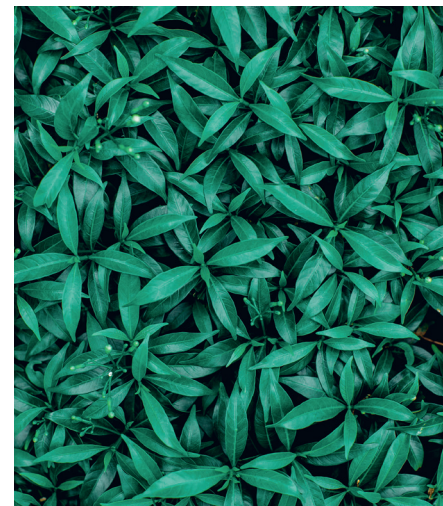
- 1 Kontur każdej ze ścian poniżej przedstawionych brył geometrycznych wypełnij innym odcieniem szarości, posługując się ołówkami o różnej twardości. Po wykonaniu tej części ćwiczenia porównaj jednolicie szare bryły z bryłami o ścianach w różnych odcieniach szarości. Powiedz, czym się między sobą różnią.

1.4. Różnorodne powierzchnie. Faktura

Przygotuj: ołówki miękkie i twarde, cienkopisy, flamastry, kredki.

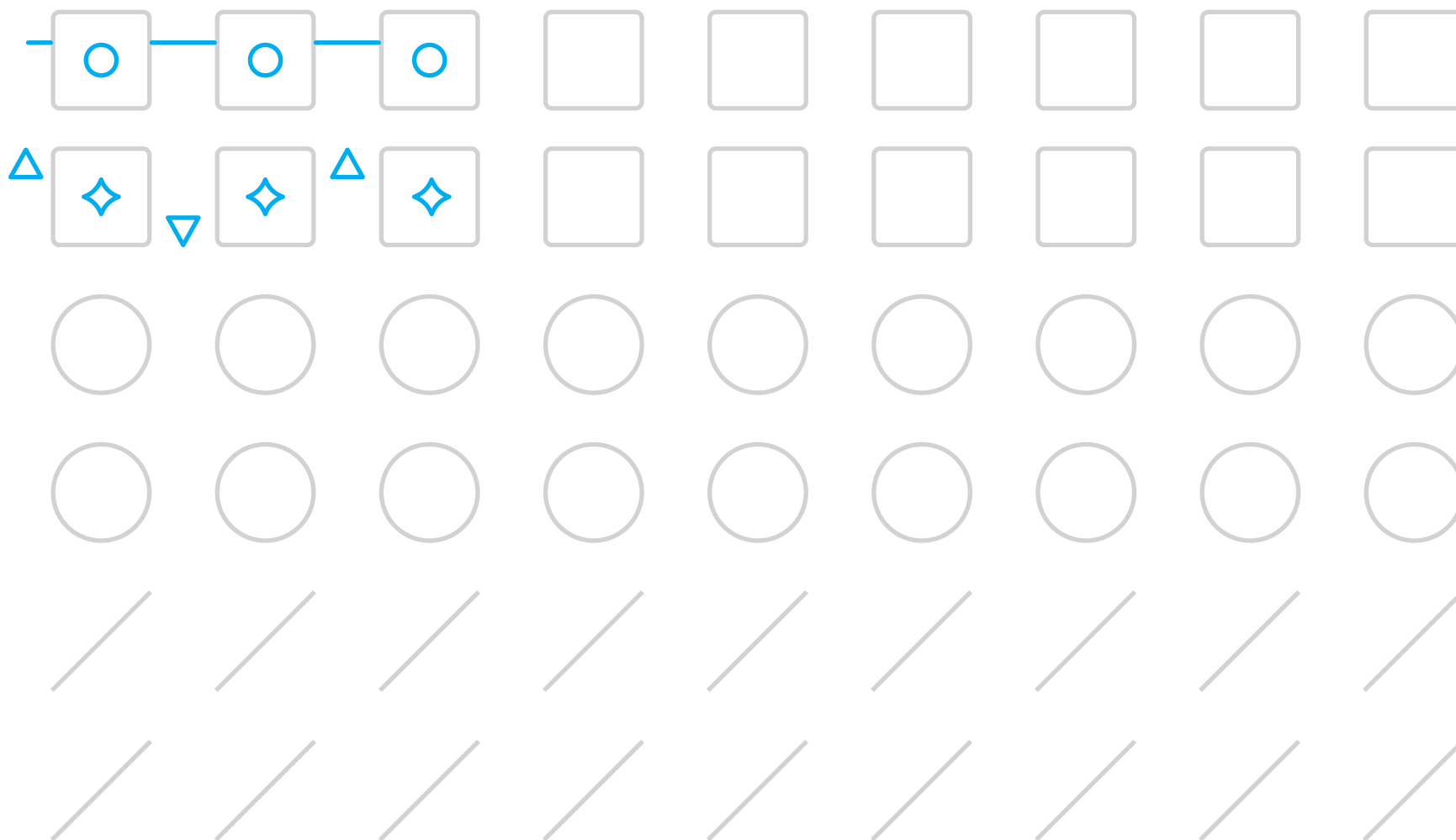
- 1 Na przedstawionych fotografiach widzisz powierzchnie kilku przedmiotów. Postaraj się – używając różnych przygotowanych narzędzi oraz różnorodnych rodzajów kresek prowadzonych w różnych kierunkach – narysować te powierzchnie na podstawie zdjęć. W pustych ramkach obok fotografii przedstaw językiem rysunku fakturę futra, korony drzewa iglastego, śniegu i liści.

1.5. Wzory i dekoracje. Linia dekoracyjna

Przygotuj: ołówki miękkie i twarde, cienkopisy, flamastry, kredki.

- 1** Uzupełnij przedstawione wzory, posługując się linią dekoracyjną. Zaprojektuj różne ornamenty tak, jak na przykładowych rysunkach po lewej stronie kartki.

1.6. Uciekające stado. Prehistoryczne rysunki

Przygotuj: flamastry i kredki.

1

Na poniżej umieszczonej ścianie skalnej narysuj kreską konturową pracę na temat *Uciekające stado*, inspirowaną sztuką prehistoryczną. Pracę wykonaj flamastrami i kredkami, pamiętając, że artysta prehistoryczny używał różnych odcieni brązu, czerwieni, a kontur zwykle był czarny. Postaraj się oddać ruch zwierząt oraz charakter dawnych malowideł naskalnych.

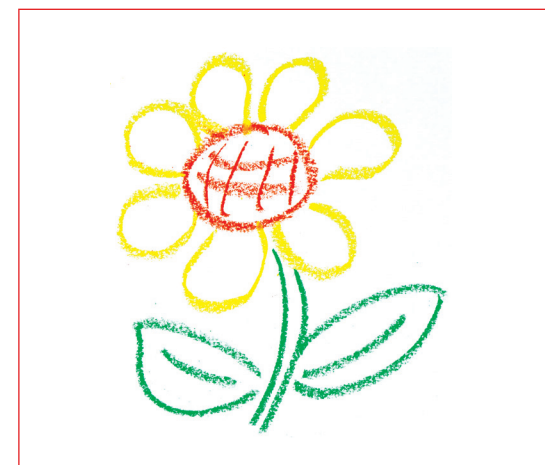
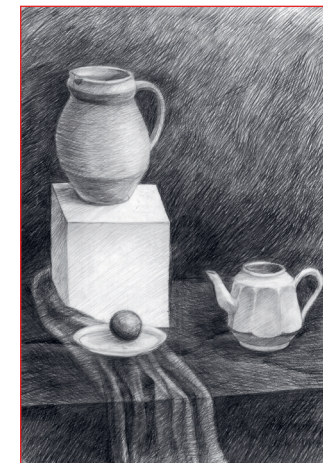
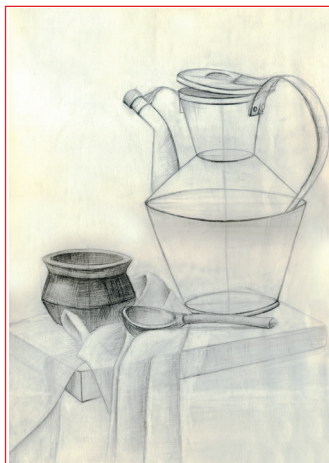
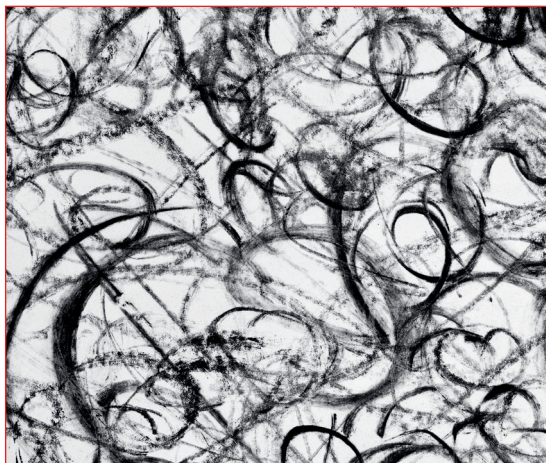

1.7. Dopasuj i połącz. Techniki rysunkowe

Przygotuj kolorowe kredki.

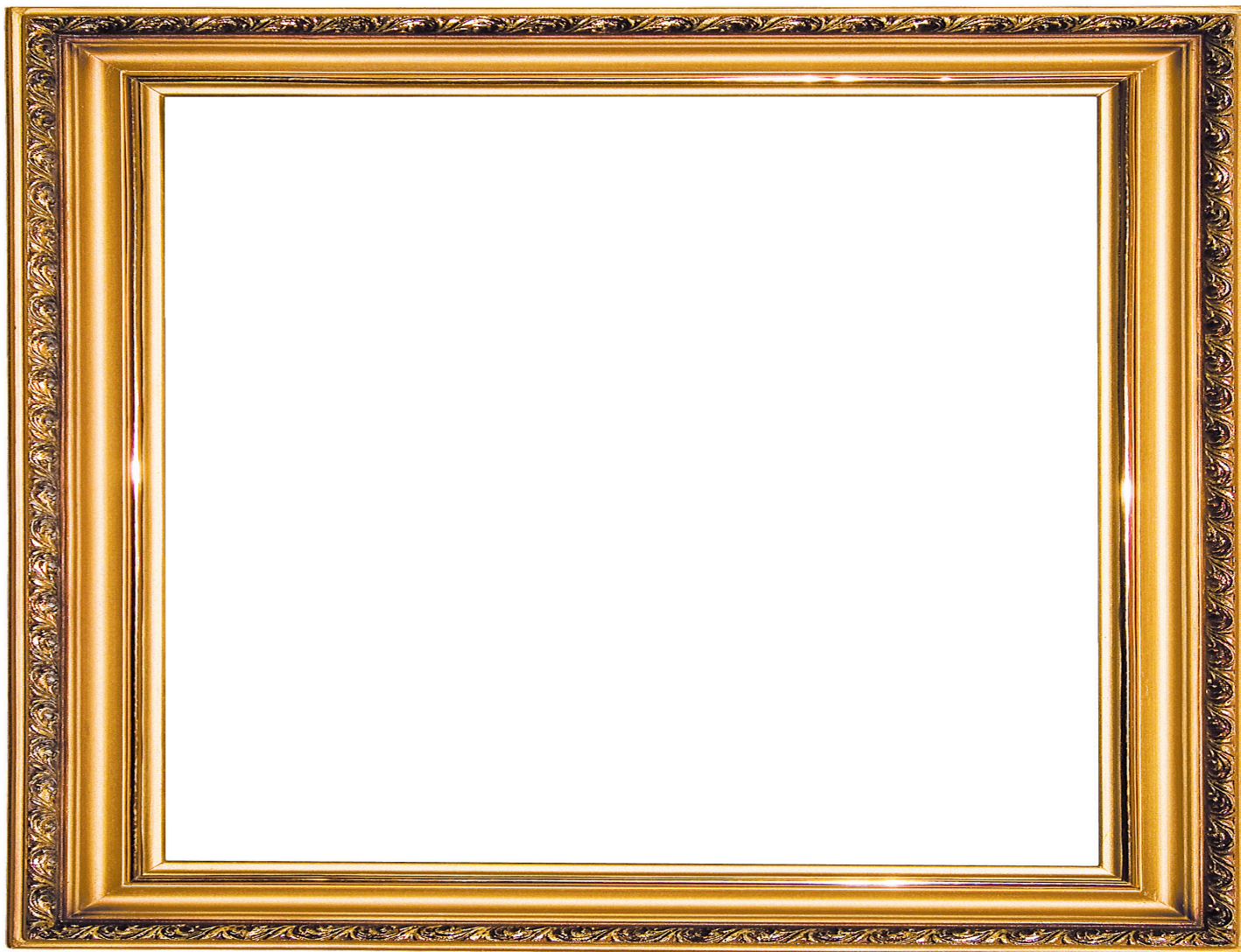
- 1 Przyjrzyj się przedstawionym rysunkom. Następnie pokoloruj ramki wokół nich kolorem odpowiadającym barwie czcionki, w jakiej została napisana nazwa techniki, jaką rysunek został wykonany: **ołówek miękki**, **ołówek twardy**, **ciенокopis**, **flamaster**, **kredki**, **węgiel**.

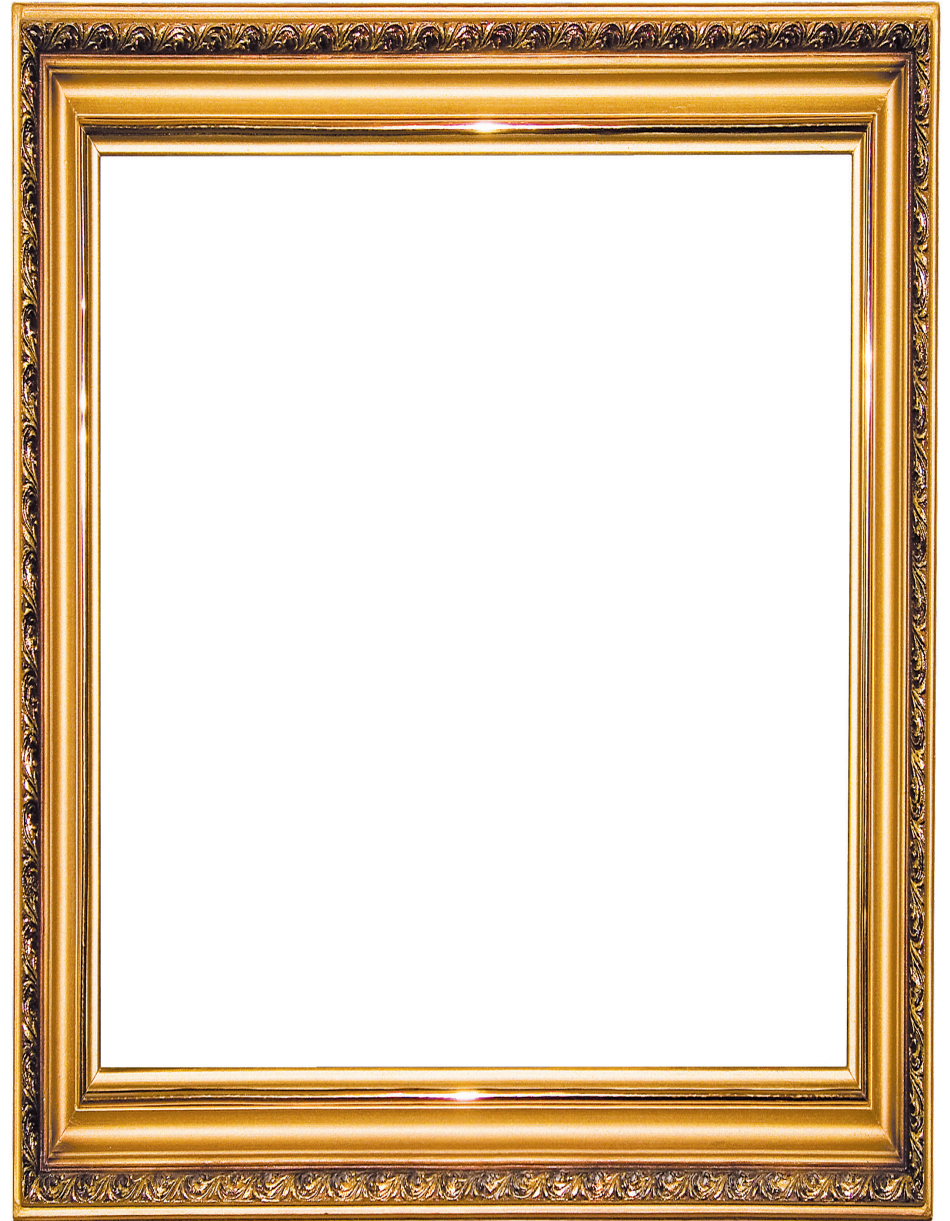
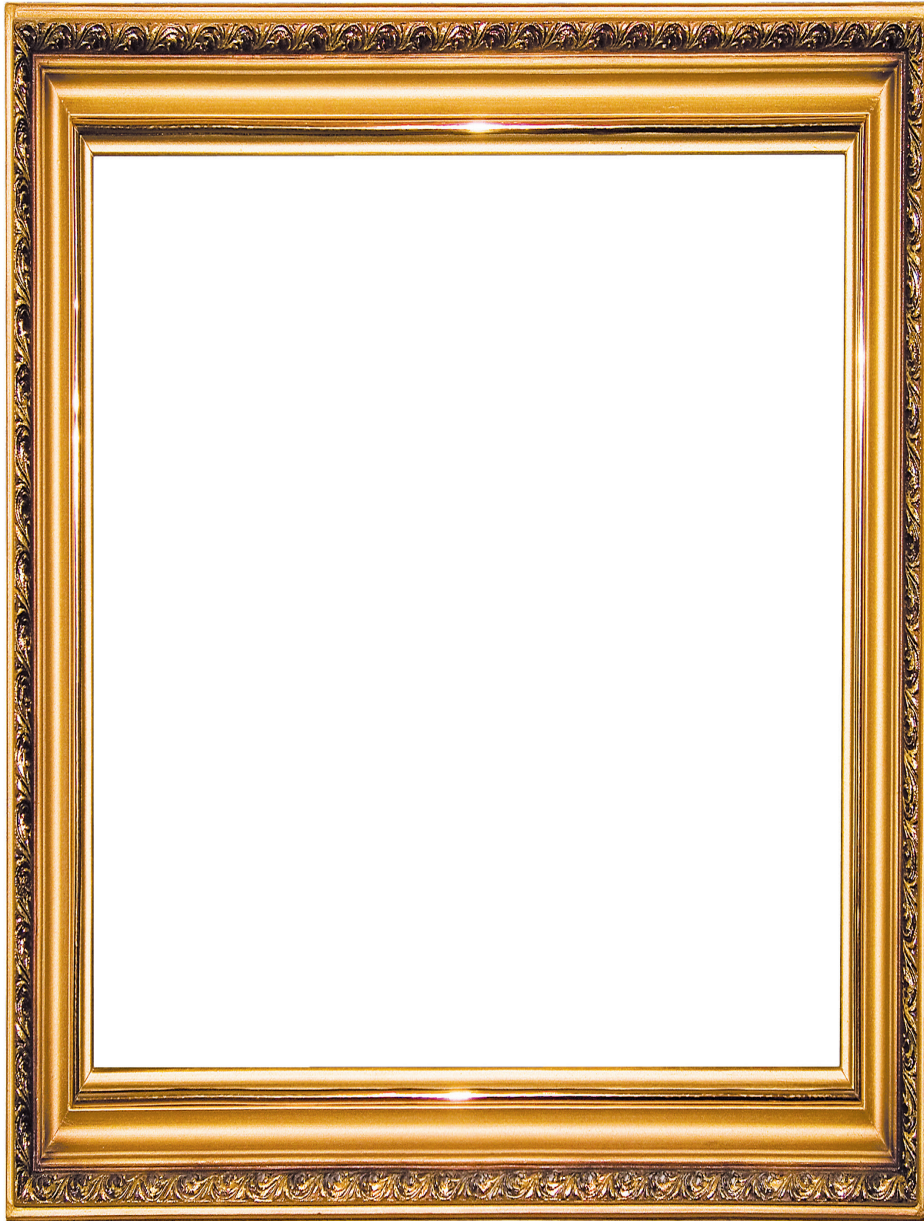
1.8. Jak to ułożyć? Kompozycja

Przygotuj: zestaw do wycinania nr 2, nożyczki, klej, ołówek.

- 1 Wytnij trzy zestawy elementów ze strony 51 i ułóż z nich w trzech ramkach o takiej samej wielkości trzy różne kompozycje według własnego pomysłu. Określ cechy swoich układów i każdej kompozycji nadaj inny tytuł.

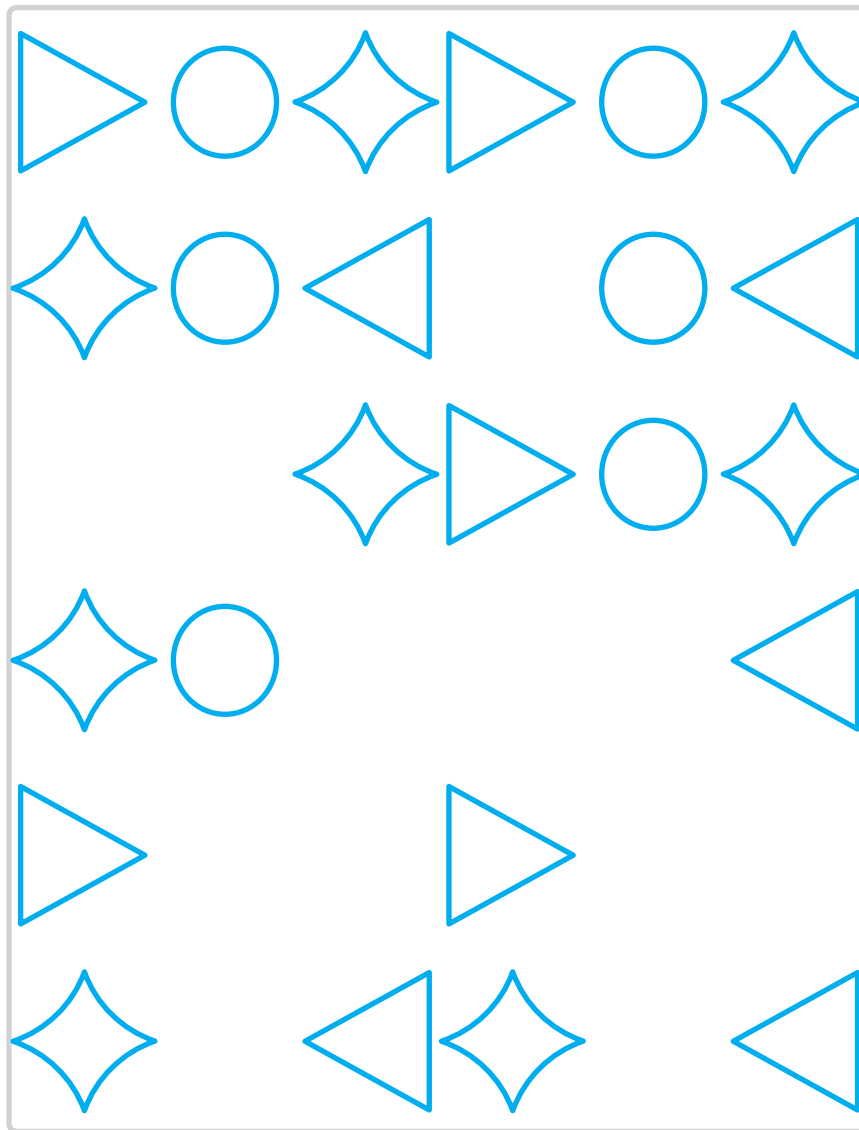
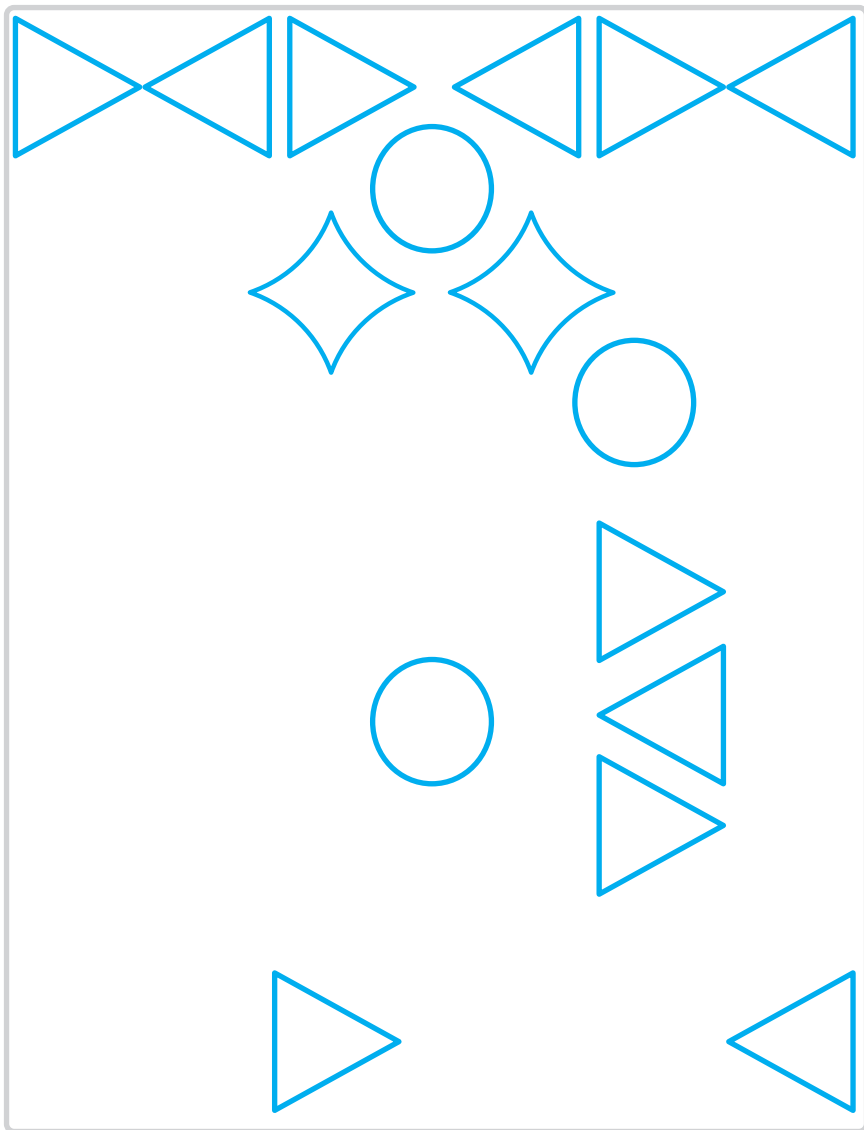

1.9. Rytm i symetria. Rodzaje kompozycji

Przygotuj kredki.

- 1 Dorysuj brakujące elementy tak, by powstała kompozycja symetryczna (1) i rytmiczna (2).

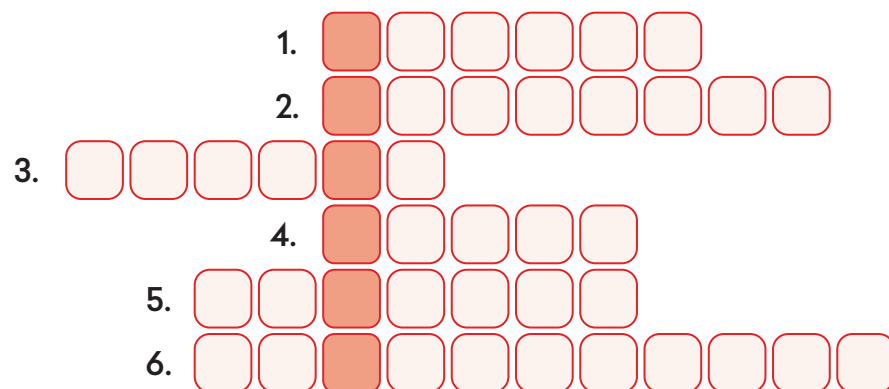
1.10. Sprawdź swoją wiedzę. Rysunek i kompozycja

Przygotuj ołówek.

1 Wpisz w diagram krzyżówki prawidłowe wyrazy.

1. Linia, która obrysowuje kształty postaci lub przedmiotów, obrys plamy barwnej.
2. Artysta, który tworzy rysunki.
3. Nazwa podstawowego narzędzia służącego do rysowania.
4. Plan lub projekt rysunkowy.
5. Powierzchnia przedstawianego na rysunku przedmiotu; może być gładka lub chropowata.
6. Układ światła i cienia na powierzchni przedstawionego na rysunku przedmiotu, który sprawia, że wydaje się on rzeczywisty.

- Odczytaj hasło, jakie otrzymasz po rozwiązaniu krzyżówki.

2 Znajdź i narysuj czerwoną kredką jedną lub kilka osi symetrii na poniżej przedstawionych fotografiach różnych układów kompozycyjnych. Podpisz każdą fotografię właściwym określeniem zasady kompozycyjnej: „rytm” lub „symetria”.

2.1. Paleta jesiennych kolorów

Przygotuj: czarny flamaster, pastele suche.

1

Wypełnij całą powierzchnię kartki konturami liści podobnymi do przedstawionych poniżej. Zastanów się, jakie kolory mają jesiennie liście, a następnie pomaluj je pastelami w barwach jesieni.

2.2. Kolorowy świat moich marzeń

Przygotuj: kartkę z bloku technicznego A4, farby plakatowe, paletę (plastikową, drewnianą lub tekturowy talerz jednorazowy), pędzle różnej grubości, naczynie na wodę, folię do zabezpieczenia stolika.

- 1 Wykonaj pracę malarską farbami plakatowymi na temat – do wyboru: *Barwne stworki*, *Kolorowy świat moich marzeń*, *Zaczarowany kosmos* lub dowolny temat wymyślony przez siebie. Przed malowaniem spróbuj mieszać kolory na palecie tak, aby uzyskać nowe odcienie i barwy, których nie ma w twoim zestawie farb. Byłoby wspaniale, gdyby udało ci się uzyskać 3 lub 5 nowych kolorów.

2.3. Dopasuj i połącz. Techniki i media malarskie

- 1 Podpisz właściwymi nazwami przedstawione na fotografiach przedmioty, które można znaleźć w pracowni malarskiej.

2 Podpisz właściwymi nazwami technik plastycznych przedstawione na fotografiach fragmenty obrazów.

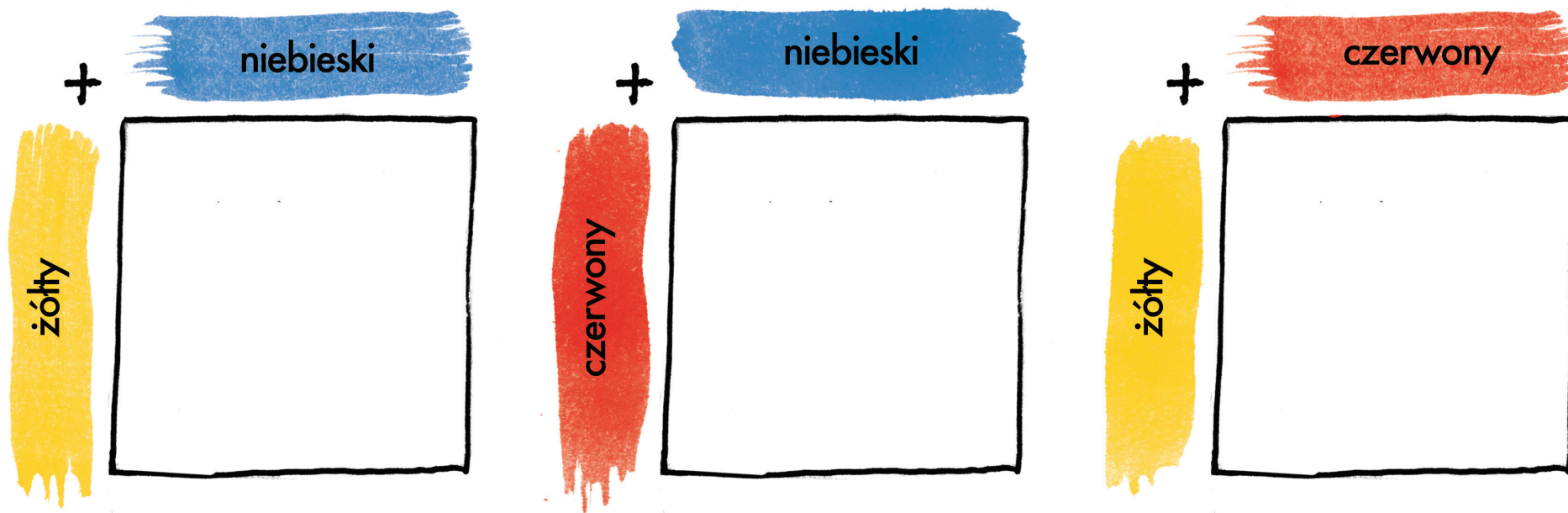

2.4. Jaki to kolor? Barwy podstawowe i pochodne

Przygotuj: farby plakatowe, pędzel, paletę.

- 1 Farby we wskazanych kolorach podstawowych połącz w równych proporcjach na paletce. Puste kwadraty zamaluj uzyskanymi barwami. Jakie kolory otrzymałeś? Podpisz je.

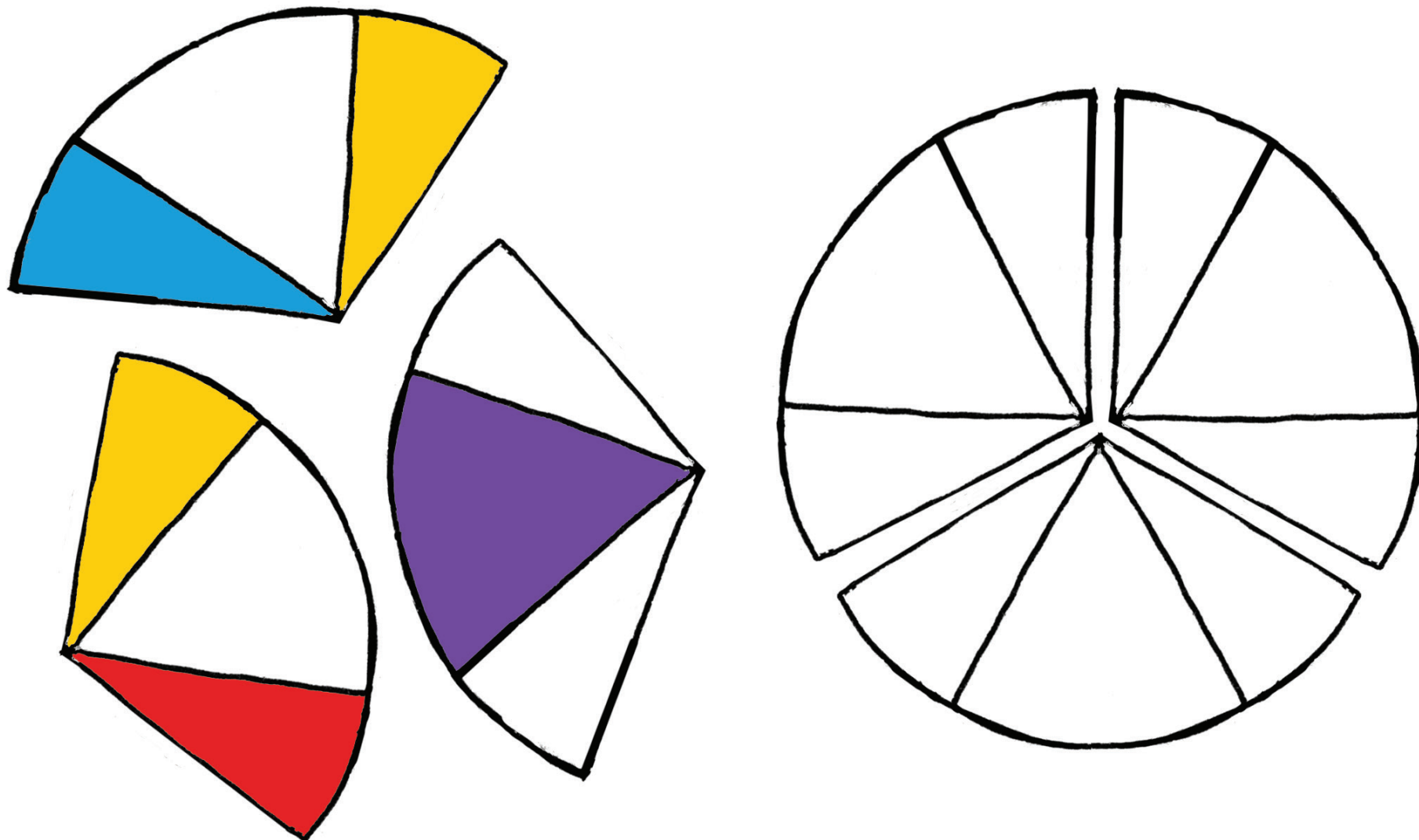

Kolory _____, _____ i _____ nazywamy barwami _____.

2.5. Rozsypane koło barw. Barwy podstawowe i pochodne

Przygotuj: farby plakatowe, pędzel, paletę.

- 1 Uzupełnij odpowiednimi kolorami rozsypane koło barw, a następnie zaznacz strzałkami, gdzie w całym kole barw powinny znajdować się jego poszczególne części.

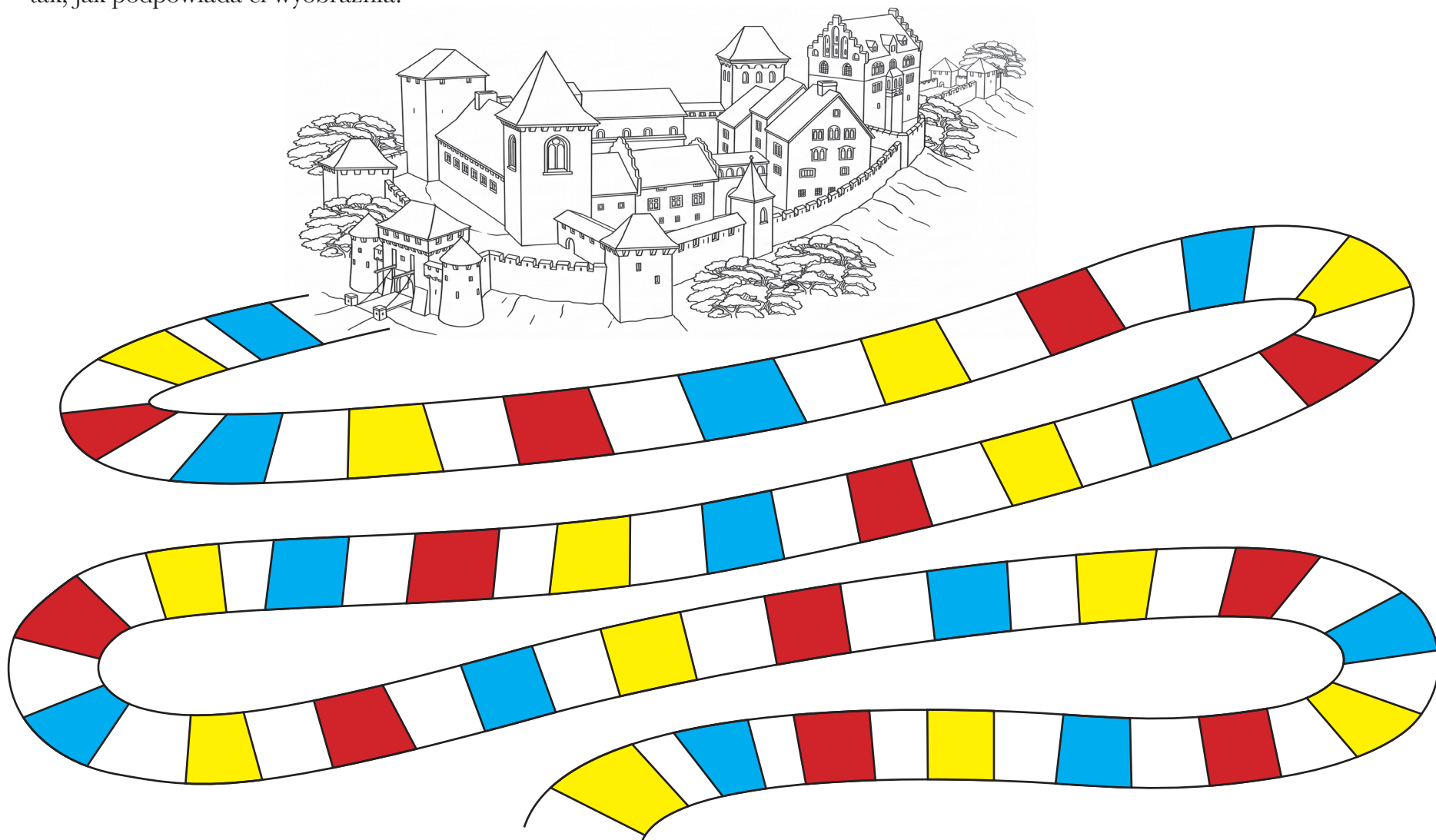

2.6. Droga do zamku Wielkiego Artysty. Barwy podstawowe i pochodne

Przygotuj: kolorowe kredki.

- 1 Droga do zamku Wielkiego Artysty jest ułożona z płyt w kolorach podstawowych i pochodnych. Artysta ułożył je, kierując się pewną zasadą: zawsze pomiędzy płytami w barwach podstawowych znajduje się płyta w barwie od nich pochodnej. Niestety, wiele kolorów z płyt zmył deszcz. Uzupełnij brakujące barwy według zasady artysty. Zamek i jego otoczenie dokończ rysować tak, jak podpowiada ci wyobraźnia.

2.7. Krajobrazy. Barwy ciepłe i zimne

Przygotuj: pastele olejne lub farby plakatowe, paletę i pędzle.

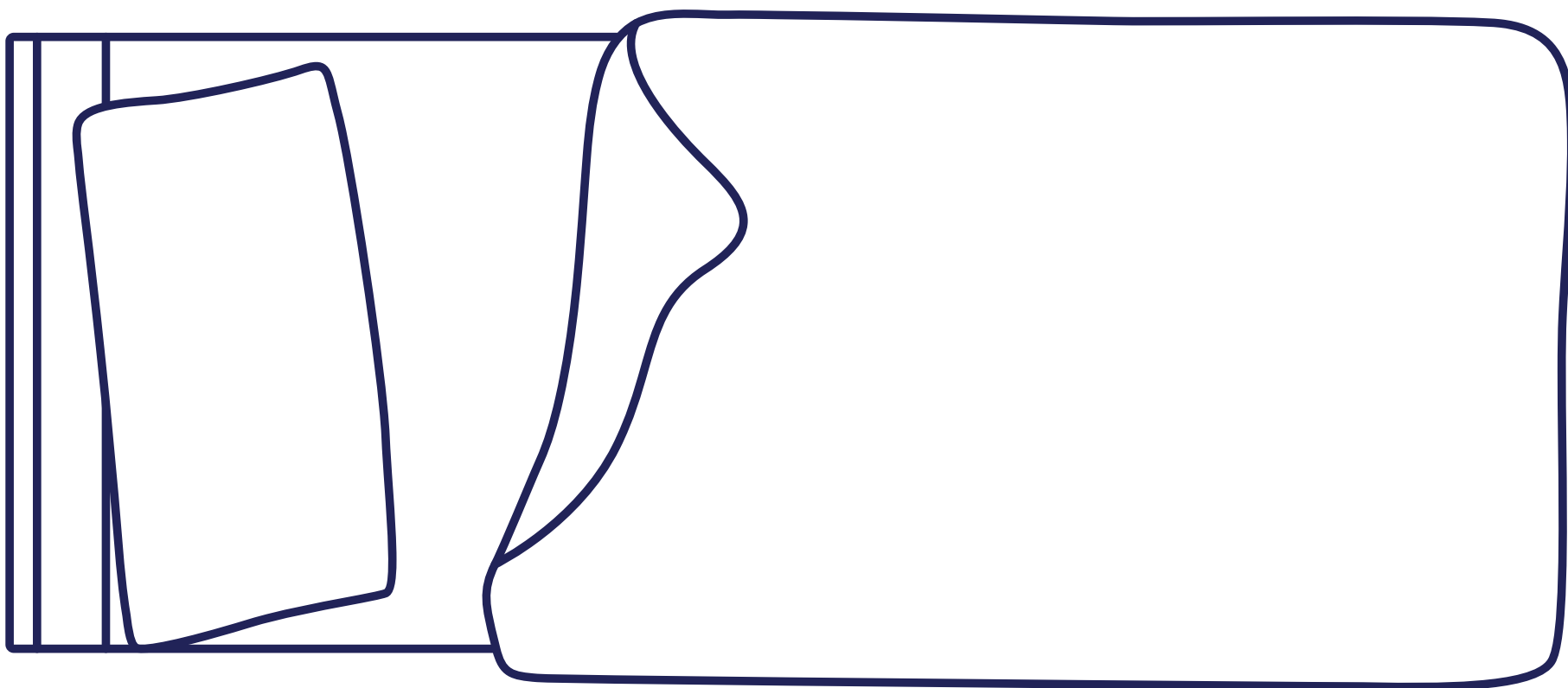
- 1** Poniżej widzisz dwa rysunki tego samego krajobrazu – w letni słoneczny dzień i w deszczowy dzień późnej jesieni. Pokoloruj je tak, aby jeden obrazek wydawał się ciepły i wesoły, a drugi – zimny i smutny. Jakich gam barwnych użyjesz?

2.8. Kolorowe sny. Barwy podstawowe, pochodne, ciepłe i zimne

Przygotuj kolorowe flamastry.

- 1 Wykorzystaj swoją wiedzę o barwie i kompozycji. Zaprojektuj poszewki na kołdrę i poduszkę. W konturach poduszki namaluj flamastrami wzór symetryczny w barwach ciepłych i podstawowych. A na kołdrze namaluj wzór rytmiczny w barwach zimnych i pochodnych. Dwa pozostałe kolory z koła barw niech posłużą ci do namalowania ramy łóżka i prześcieradła.

2.9. Wielobarwne ryby w błękitnym oceanie. Gama barwna

Przygotuj kredki świecowe, farby akwarelowe, miękki pędzel, naczynie na wodę, folię do zabezpieczenia stolika.

- 1 Wykonaj w opisanej poniżej technice batiku pracę malarską na wybrany temat: *Kolorowe ryby w błękitnym oceanie* lub *Czarodziejska roślina*. Przypomnij sobie, od czego zależy nastrój obrazu – w jaki sposób możemy uzyskać smutny i co zrobić, żeby panujący nastrój był wesoły. Wybierz gamę barwną, która najbardziej będzie pasowała do tego nastroju, jaki chcesz uzyskać.

Opis techniki

Batik na papierze

Na kartce z bloku technicznego (białej lub kolorowej) wykonujemy rysunek kredkami świecowymi. Linie naszego rysunku powinny być dokładnie pokryte kredkami i dość szerokie. Następnie całą kartkę pokrywamy różnokolorowymi plamami wykonanymi farbami akwarelowymi za pomocą miękkiego pędzelka. Czekamy, aż praca wyschnie.

2.10. Sprawdź swoją wiedzę. Właściwości barw

1

Zakreśl w diagramie rodzaje poznanych barw.

A	P	O	D	S	T	A	W	O	W	E	S
Z	I	M	N	E	W	E	H	K	L	I	O
W	K	M	A	C	I	E	P	Ł	E	A	M
P	O	C	H	O	D	N	E	F	S	E	K
R	Ó	Ż	M	E	F	U	D	G	W	A	H
S	G	L	N	E	U	T	R	A	L	N	E

Obrysuj konturem barwy pochodne i napisz, w jaki sposób powstają.

Połącz linią gamę barwną z odpowiadającą jej nazwą.

Kontrastowa
gama barwna

Gama barw
ciepłych

Gama barw
zimnych

3.1. Modelowanie z plasteliny. Owoce i warzywa

Przygotuj: plastelinę, wykałaczkę, teksturę.

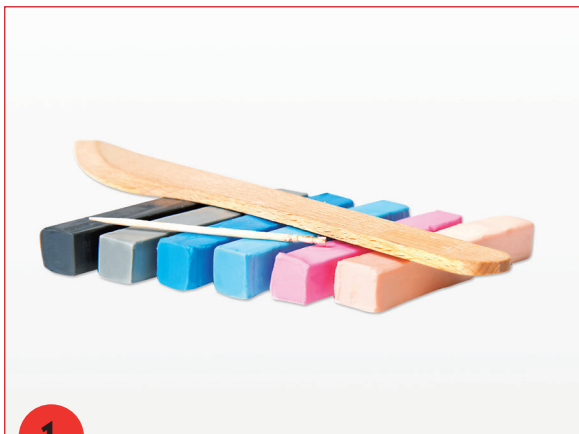
- 1 Wykonaj z kolorowej plasteliny apetyczne owoce i warzywa – takie, jakie najbardziej lubisz jeść, ponieważ są zdrowe. Modelując i lepiąc odpowiednie kształty i wzory (możesz wykonać je wykałaczką), przygotuj co najmniej trzy owoce i trzy warzywa. Jeśli nie wiesz jak, przyjrzyj się poniższym ilustracjom – może któraś z nich cię zainspiruje.

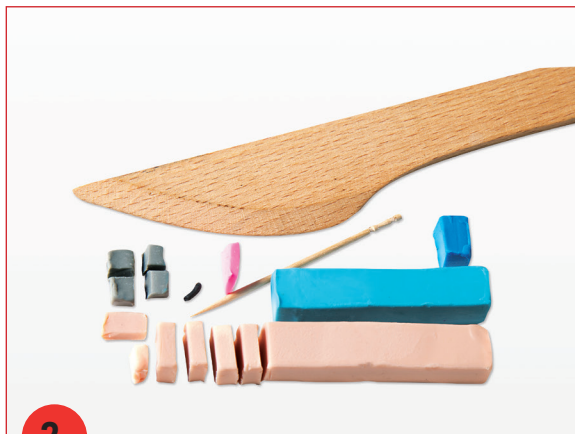
3.2. Modelowanie z plasteliny. Wesół świnka

Przygotuj: plastelinę, nożyk drewniany, tekturkę.

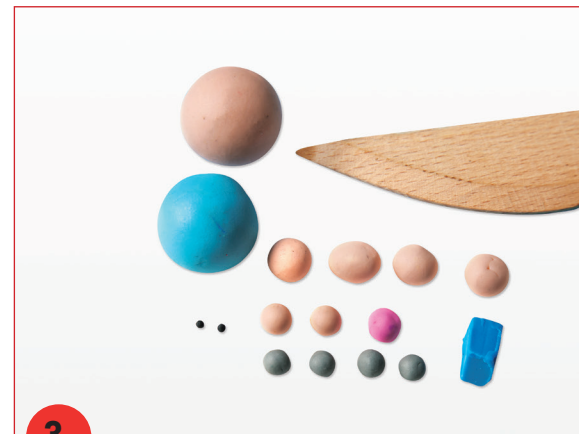
- 1 Posługując się przedstawioną instrukcją, wykonaj z plasteliny wesółą świnkę.

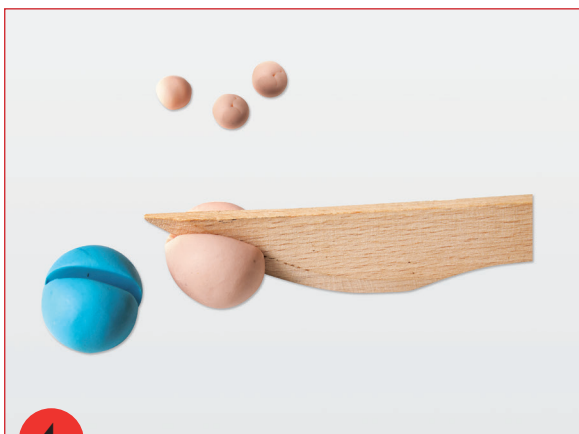
1.

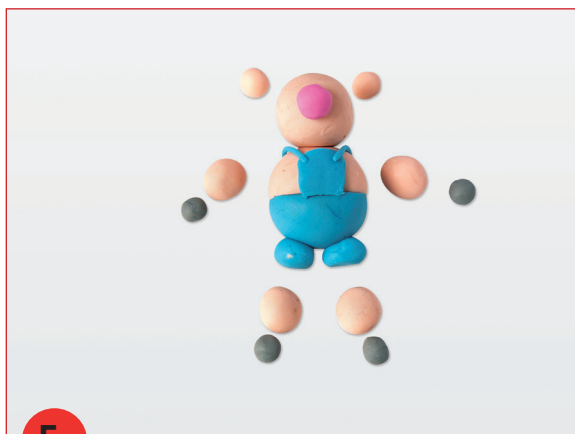
2.

3.

4.

5.

6.

3.3. Papierowe rzeźby. Maski z recyklingu

Przygotuj: surowce wtórne – wytłaczanki na jajka, tekturowe rolki, pudełka po produktach, tekturę, a także kartki z bloku technicznego i rysunkowego, bibułę, papier kolorowy, klej, taśmę klejącą, nożyczki, zszywacz biurowy.

- 1 Uformuj z surowców wtórnych maskę za pomocą zszywek, taśmy klejącej lub kleju. Wykonaj formę podstawową, którą następnie uzupełnij zmiętym lub pociętym w paski papierem i szczegółami (oczy, guziki, dekoracje) wykonanymi z kolorowego papieru samoprzylepnego albo bibuły.

3.4. Zwierzaki. Rzeźba z gliny

Przygotuj: glinę samoutwardzalną, nożyk drewniany, wykałaczki, naczynie z wodą, farby akrylowe lub plakatowe, pędzelek.

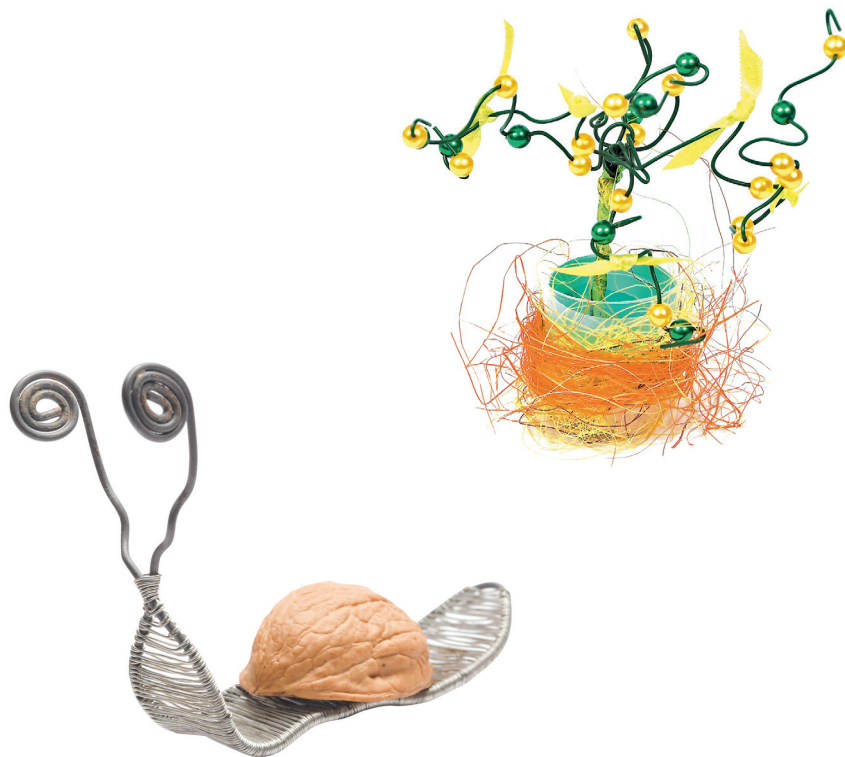
- 1 Wykorzystaj glinę samoutwardzalną do ukształtowania figurek swoich ulubionych zwierząt. Nadaj im kształt palcami, dolepiając do siebie poszczególne elementy. Fakturę sierści czy łusek możesz wykonać nożykiem lub wykałaczką. Jeśli glina będzie zbyt twarda, dodaj do niej odrobinę wody. Kiedy figurki będą suche, pomaluj je farbami plakatowymi lub akrylowymi. Poniższe fotografie potraktuj jako podpowiedź i inspirację.

3.5. Mobil. Forma przestrzenna

Przygotuj materiały wymienione w części *Opis techniki*.

- 1 Wykonaj rzeźbę – formę przestrzenną, która może być mobilem, czyli lekką konstrukcją poruszającą się, np. pod wpływem wiatru. Przedstawione formy niech posłużą jako inspiracja – obejrzyj je przed lekcją i przygotuj materiały, które będą ci potrzebne do wykonania własnego dzieła.

Opis techniki

Forma przestrzenna

Do wykonania formy przestrzennej mogą być potrzebne proste patyki drewniane lub plastikowe, mocne nici, żyłka, cienki drucik, małe dzwoneczki, kwiatki lub inne formy wycięte z papieru, plastikowy kubek lub doniczka, a także surowce wtórne: korki butelek, formy wycięte z plastikowych opakowań oraz klej, nożyczki, taśma klejąca, plastelina, wykałaczki.

3.6. Rzeźba w parku. Rodzaje rzeźby

Przygotuj: kredki, kolorowe cienkopisy i flamasty, blok techniczny, papier kolorowy, klej, nożyczki.

- 1 Na kartce z bloku zaprojektuj rzeźbę lub grupę rzeźb, które będą pasowały do przedstawionego na fotografii otoczenia. Następnie wytnij ją i przyklej w wybranym miejscu.

3.7. Fantazyjne płaskorzeźby

Przygotuj: opakowanie plasteliny lub gliny samoutwardzalnej, tekturkę formatu A5, drewniany nożyk, widelec, grzebień, wykałaczki, rurkę do napojów.

- 1 Na tekturce rozłóż równomiernie warstwę plasteliny lub gliny. Wykonaj płaskorzeźbę przedstawiającą twarz miłego potwora lub kwiaty w tajemniczym ogrodzie. Postaraj się, aby praca miała zróżnicowaną powierzchnię, czyli fakturę – możesz ją kształtować palcami, drewnianym nożykiem lub widelcem, grzebieniem, wykałaczką, rurką do napojów, a także przyklejać kulki, wałeczki i inne formy wykonane z pozostałej plasteliny lub gliny.

3.8. Dopasuj i połącz. Rodzaje rzeźby

Przygotuj ołówek.

1

Przyjrzyj się rzeźbom przedstawionym na fotografiach i połącz je z odpowiednimi określeniami z ramki. Do niektórych rzeźb można dopasować kilka określeń – spróbuj to zrobić.

posąg

płaskorzeźba

monument

forma przestrzenna

rzeźba religijna

pomnik

3.10. Sprawdź swoją wiedzę. Rzeźba

Przygotuj ołówek.

Wpisz w diagram krzyżówki wyrazy uzupełniające zdania.

1. _____ to materiał, z którego można wykonywać rzeźby za pomocą hebli, dłut, młotków, pił i rylców.
2. Rzeźba olbrzymich rozmiarów to _____.
3. Metalowy stelaż jest niezbędny do wykonania tego rodzaju rzeźby, aby _____ nie odpadła.
4. Rzeźba, która upamiętnia ważne postacie lub wydarzenia historyczne, to _____.
5. Rzeźby _____ przedstawiają sceny z Biblii i postacie świętych.
6. _____ przestrzenna jest rodzajem rzeźby współczesnej.

- Uzupełnij zdanie hasłem, jakie otrzymasz po rozwiązaniu krzyżówki.

Płaskorzeźba, inaczej _____, to dzieło plastyczne, którego elementy umieszczone są na płaszczyźnie.

Napisz, z jakiego materiału zostały wykonane przedstawione figurki.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

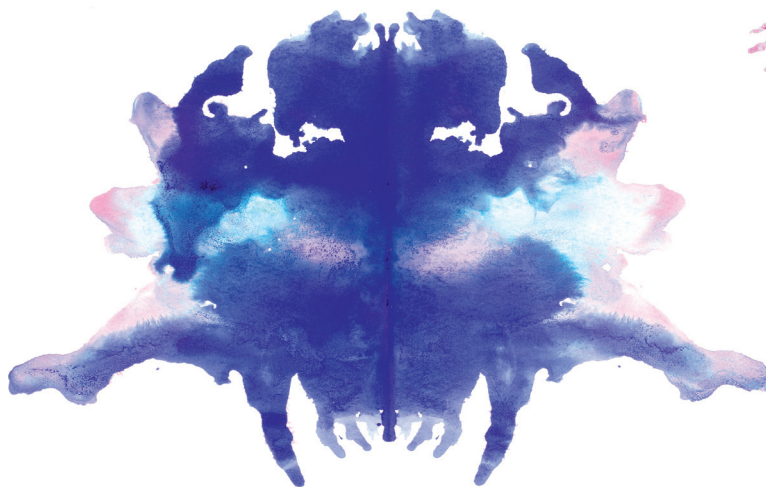

4.1. Skrzydła motyli

Przygotuj: kartki z bloku rysunkowego formatu A4, farby akrylowe, flamastry.

- 1 Złóż kartkę na pół. Następnie rozłóż ją i na jednej połowie namaluj kilka plam barwnych farbami akrylowymi. Ponownie złóż kartkę tak, aby na jej drugiej połowie odbiły się namalowane przez ciebie plamy. Wykonaj kilka prób. Kiedy prace wyschną, spróbuj z symetrycznych plam wykonać motyla, roślinę lub to, co podpowie ci wyobraźnia, dorysowując brakujące elementy i szczegóły flamastrami.

4.2. Niezwykły las. Odbitki graficzne

Przygotuj materiały wymienione w części *Opis techniki*.

- 1 Postępując się instrukcją z części *Opis techniki*, wykonaj kilka próbnych odbitek brokuła, kalafiora, liścia kapusty, piór. Kiedy już będziesz wiedział/a/wiedziała, jakie efekty możesz osiągnąć, wykonaj za pomocą odbijania pracę pod tytułem *Niezwykły las*.

Opis techniki

Pieczątki

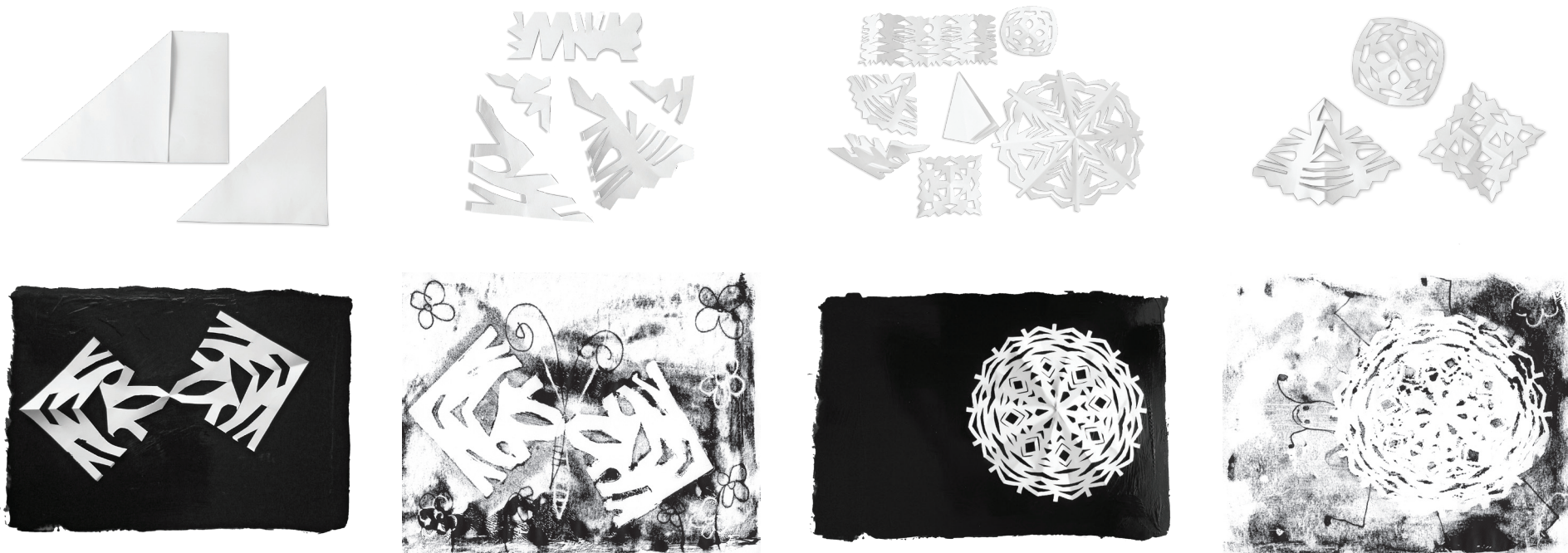
Do wykonania pracy potrzebne będą 3–4 różyczki brokuła lub kalafiora przecięte wzdłuż, 4 liście kapusty pekińskiej, pióro ptasie, liście, farby plakatowe lub akrylowe, pędzel, kartki z bloku technicznego, naczynie na wodę, folia ochronna na stolik. Części brokuła lub kalafiora pokrywamy cienką warstwą gęstej farby plakatowej lub akrylowej w miejscach przecięcia. Następnie na kartce z bloku technicznego wykonujemy odbitki. Powtarzamy tę czynność, odbijając pokryte farbą liście kapusty, piórka.

4.3. Owad. Monotypia

Przygotuj materiały wymienione w części *Opis techniki*.

- 1 Wykonaj wycinankę według zamieszczonych poniżej wzorów. Wykorzystaj ją do wykonania monotypii przedstawiającej wybranego owada (pająk, żuk, motyl).

Opis techniki

Monotypia

Do wykonania monotypii potrzebne będą: farba plakatowa lub akrylowa (granatowa, ciemnozielona lub czarna), blok rysunkowy formatu A4, gładka płytka plastikowa lub koszulka na dokumenty, nożyczki, ołówek.

Powierznię płytki pokrywamy farbą o konsystencji kremu (śmietany), następnie układamy na mokrej, pomalowanej powierzchni wycięte z papieru wycinanki (będą białe na gotowej odbitce). Na tak przygotowaną powierzchnię płytki nakładamy czystą kartkę i ołówkiem lub kredką wykonujemy na niej rysunek (dorysowujemy owadowi głowę, kończyny itp.), mocno naciskając na podłoże. „Odklejamy” kartkę od pomalowanej farbą powierzchni i na odwrocie widzimy monotypię. Po wyschnięciu farby możemy lekko poprawić pracę – można coś przyciemnić, rozjaśnić, dorysować ołówkiem lub domalować innym kolorem.

4.4. Rodzaje grafiki

Przygotuj czerwoną i zieloną kredkę.

- 1 Zaznacz ramką w kolorze czerwonym dzieła grafiki artystycznej, a ramką w kolorze zielonym dzieła grafiki użytkowej. W wyznaczonym miejscu napisz, czym różnią się między sobą te dwa rodzaje grafiki.

4.5. Opakowanie na kredki

Przygotuj: kolorowe flamastry i cienkopisy.

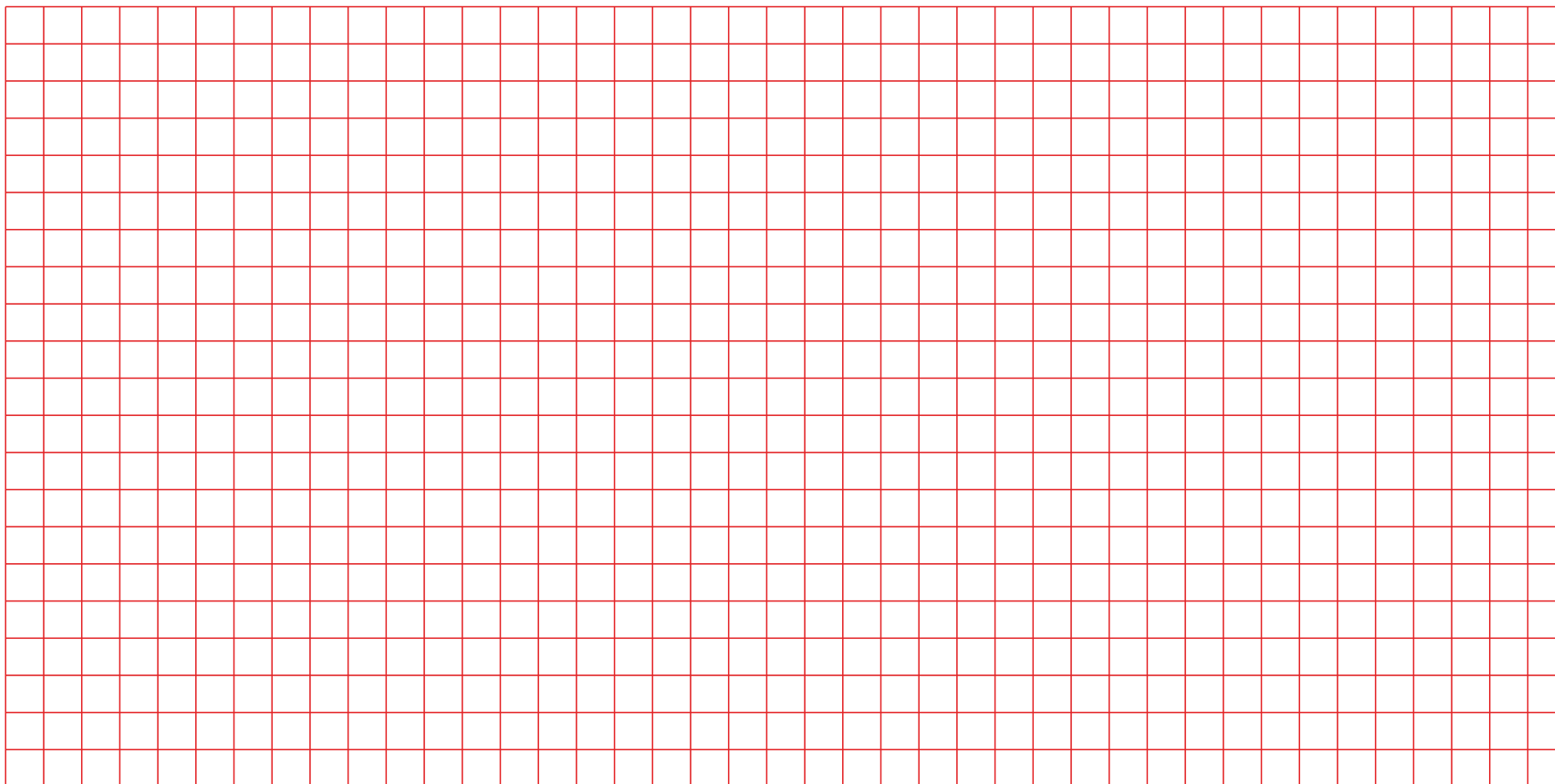
- 1 Zaprojektuj opakowanie na kredki. Wymyśl wzory i napisy, jakie mogłyby się na nim znaleźć i umieść je na poniżej przedstawionej ilustracji białego pudełka. Pamiętaj, aby zaprojektować też widoczne boki pudełka.

4.6. Dzieło przypadku. Kontrast czerni i bieli

Przygotuj: czarny flamaster, kostkę do gry.

- 1 Wykonaj kompozycję opartą na kontraście barw czarnej i białej. W jej wykonaniu pomoże ci przypadek. Rzuć kostką do gry – w zależności od tego, jaką liczbę oczek wskaże kostka, tyle kraterów wypełnij dokładnie czarnym flamastrem. Kolejne rzuty będą ci naprzemiennie wskazywać liczbę kraterów białych, których nie wypełniasz, oraz kraterów czarnych, które wypełniasz czarnym kolorem.

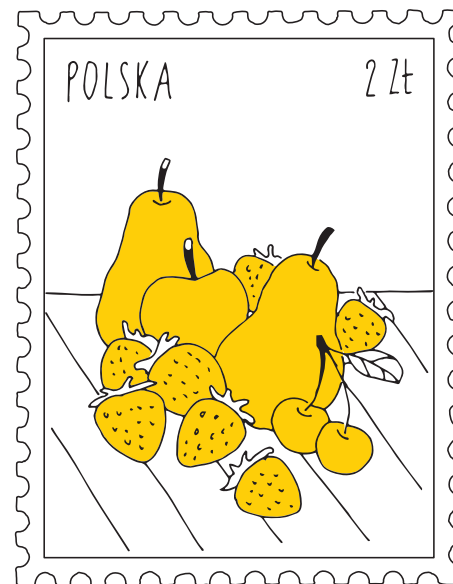
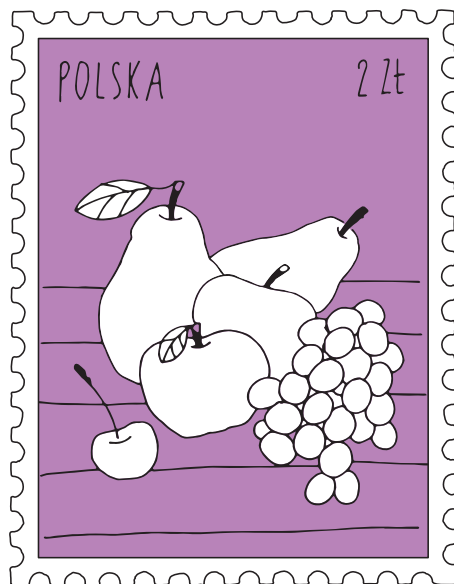
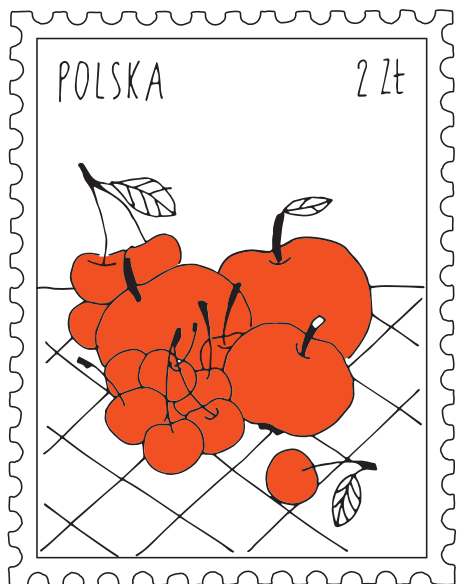

4.7. Projektujemy znaczki. Kontrast barwny

Przygotuj: kredki, papier kolorowy, klej, nożyczki.

- 1 Projektant grafiki użytkowej postanowił zaprojektować serię znaczków opartą na kontraście barw. Uzupełnij jego projekty właściwymi kolorami. Następnie wykonaj własny projekt znaczka pocztowego. Wykorzystaj technikę mieszaną – wyklejanę z form wyciętych z kolorowego papieru i rysunek kredkami ołówkowymi.

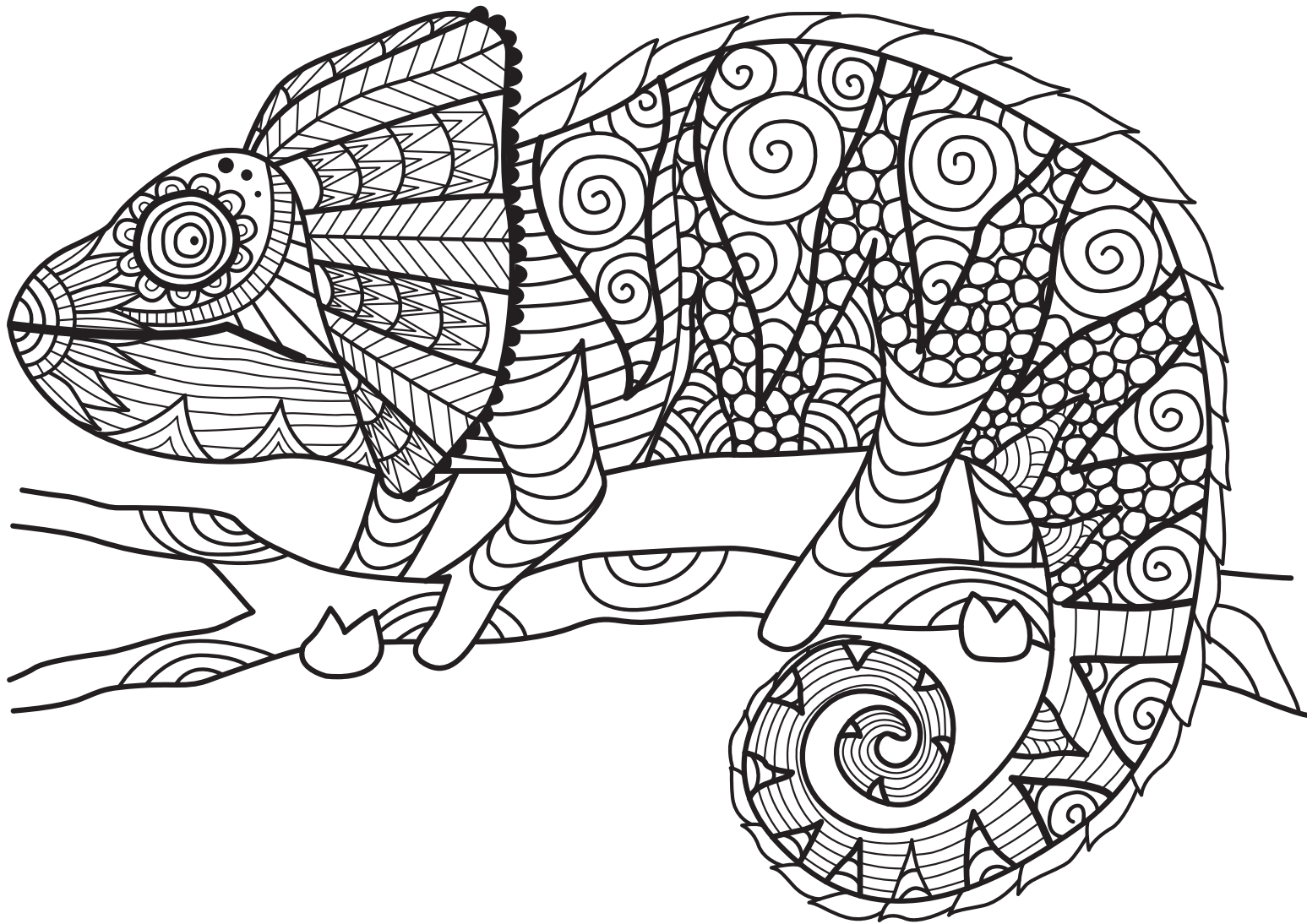

4.8. Kontrastowy kameleon. Kontrast barwny

Przygotuj flamastry.

- 1 Pokoloruj kameleona, używając wyłącznie barw kontrastujących ze sobą i zestawiając je obok siebie. Możesz zastosować też kontrast czerni i bieli.

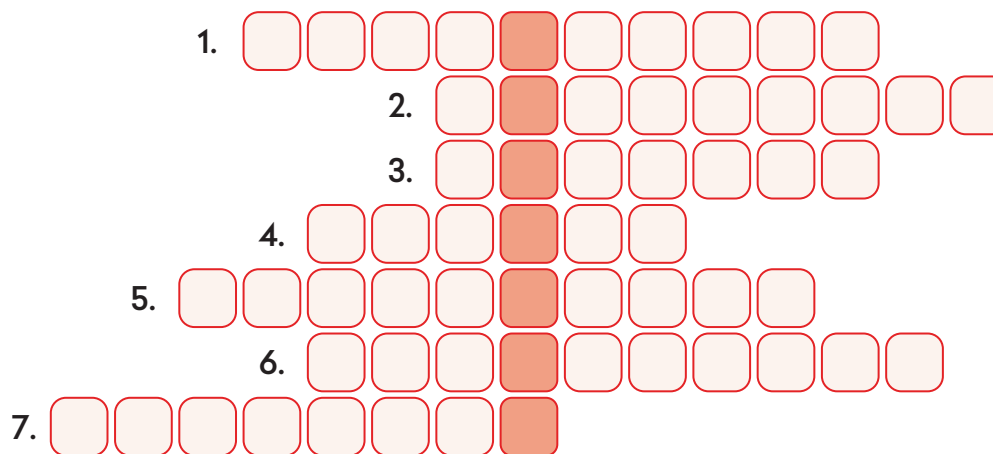

4.9. Sprawdź swoją wiedzę. Grafika

Przygotuj: kredki, papier kolorowy, klej, nożyczki.

- 1** Uzupełnij diagram krzyżówki, a następnie dokończ zdanie hasłem, jakie odczytasz po jej rozwiązaniu.

1. Nazwa techniki graficznej, a także określenie odbitki wykonanej z rysunku na płycie kamiennej, metodą druku płaskiego.
2. Dzieło graficzne, które powstaje w technice druku wypukłego, odbitka wykonana z rysunku wyciętego w drewnianej płycie.
3. Płyta metalowa, drewniana, kamienna lub linoleum, z której powielane są odbitki graficzne.
4. Artysta, który tworzy dzieła graficzne.
5. Najczęściej spotykany rodzaj dzieła graficznego powstałego w technice druku wklęsłego.
6. Proces, w wyniku którego dzieła grafiki są powielane na papierze.
7. Sztuka, która ma zastosowanie praktyczne i użyteczne, to grafika _____.

Dziedzina sztuki, której najważniejszą cechą jest proces drukowania i powielania, w wyniku którego otrzymujemy wiele egzemplarzy oryginalnego dzieła, to _____.

Barwa i kompozycja. Kolaż

Przygotuj: zestaw do wycinania nr 3 (s. 63), papier kolorowy, nożyczki, klej, kredki, flamastry.

- 1** Z elementów dostępnych w wycinance nr 3 wykonaj kolaż – projekt budowli, która będzie miała cechy układu symetrycznego i rytmicznego, natomiast kolor budynku będą tworzyły barwy podstawowe i pochodne. Jeśli jakiegoś elementu będzie ci brakowało, możesz go dorysować lub wyciąć z papieru i przykleić.

Barwa i kompozycja. Ilustracja

Przygotuj: ołówek, kolorowe cienkopisy i flamastry, kredki, blok formatu A4.

1

Wykorzystaj swoją wiedzę o kresce, barwie oraz kompozycji i na kartce z bloku formatu A4 wykonaj ilustrację do wybranego z podanych tekstów.

Kran

Jeden kurek jest czerwony, a drugi niebieski.

Z tego czerwonego płynie gorąca woda, a z tego niebieskiego – zimna. A kiedy się te dwie wody ze sobą połączą, to robi się jedna – letnia.

I oczywiście te wszystkie trzy wody mają zawsze jeden kolor – przezroczysty. Ale dopiero wtedy, kiedy zaczną z kranów ciurkać.

Bo tam w środku, głęboko, bardzo głęboko w tunelu metalowej rurki, woda z czerwonego kurka jest czerwona, a z niebieskiego – niebieska.

Taka czerwona jak sok malinowy, albo nawet jeszcze czerwiejsza, i taka niebieska jak sok z niebieskich migdałów, albo nawet jeszcze bardziej niebieska.

A kiedy się odkręci oba kurki naraz, to wtedy te dwa kolory spotykają się w środku ze sobą i robi się z nich jeden – liliowy. Liliowy jak bez, liliowy jak wrzos, liliowy jak śliwki. Bzowo-wrzosowo-śliwkowy. Wrzosowo-śliwkowo-bzowy. Śliwkowo-bzowo-wrzosowy.

Tak przynajmniej mówi kran.

Wanda Chotomska *Od rzeczy do rzeczy* (fragm.)

[...] w nagrodę kapłan obiecał pokazać najciekawsze sztuki magiczne, które wolno mu pokazywać tylko trzy razy w życiu.

Wszyscy usiedli przed namiotem, rozłożono tygrysie skóry i ten czarnoksiężnik zaczął.

[...] czterdzieści dziewięć ogromnych węzów tańczyło, kiedy grał na piszczałce. Potem zaczął dmuchać na ogromną palmę, która miała ze sto lat – i ta palma zaczęła się powoli zginać – zginać, aż się złamała. Potem przeprowadził w powietrzu laseczką linię między dwoma drzewami – i przeszedł po niej w powietrzu jak po desce. Potem rzucił w powietrzu kulę z kości słoniowej, a jak spadała, podstawiał głowę – i kula wpadła mu do głowy, i znikła, a znaku żadnego nie było. Potem zaczął się kręcić w kółko strasznie prędko i długo, a jak stanął, wszyscy widzieli, że ma dwie głowy i dwie twarze, i jedną się śmiał, a drugą płakał.

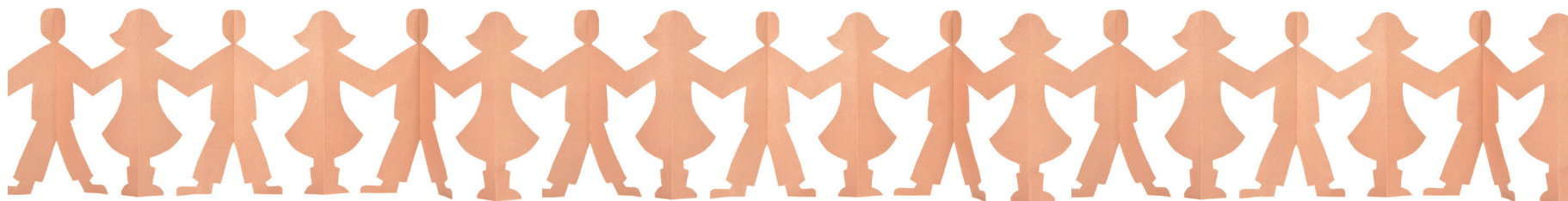
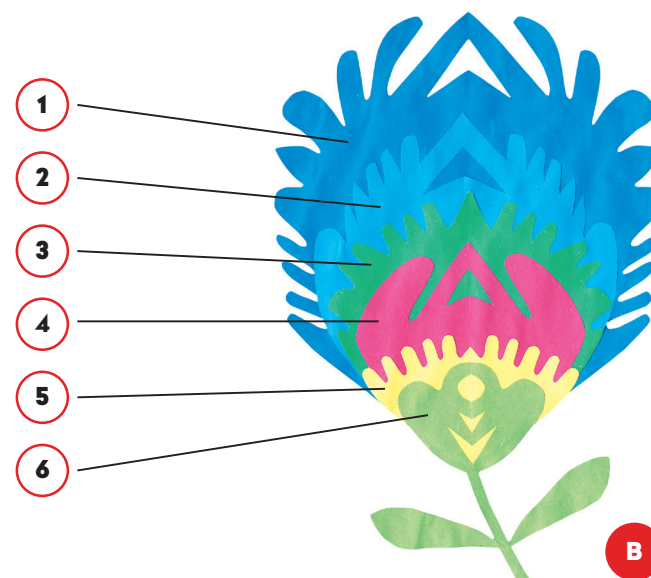
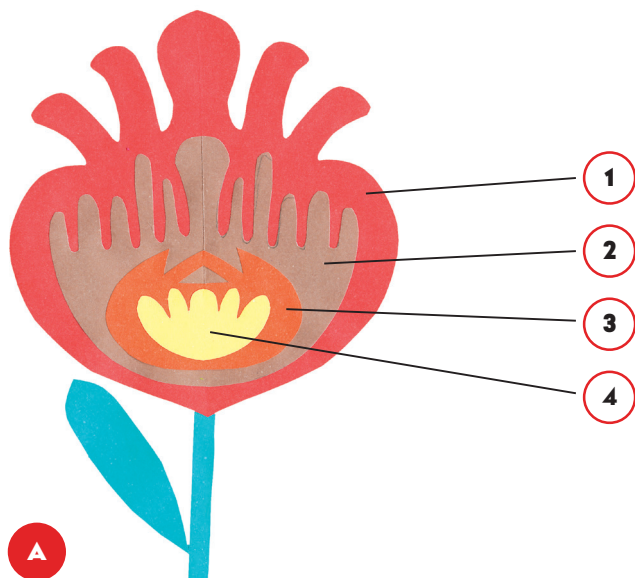
Janusz Korczak *Król Maciuś Pierwszy* (fragm.)

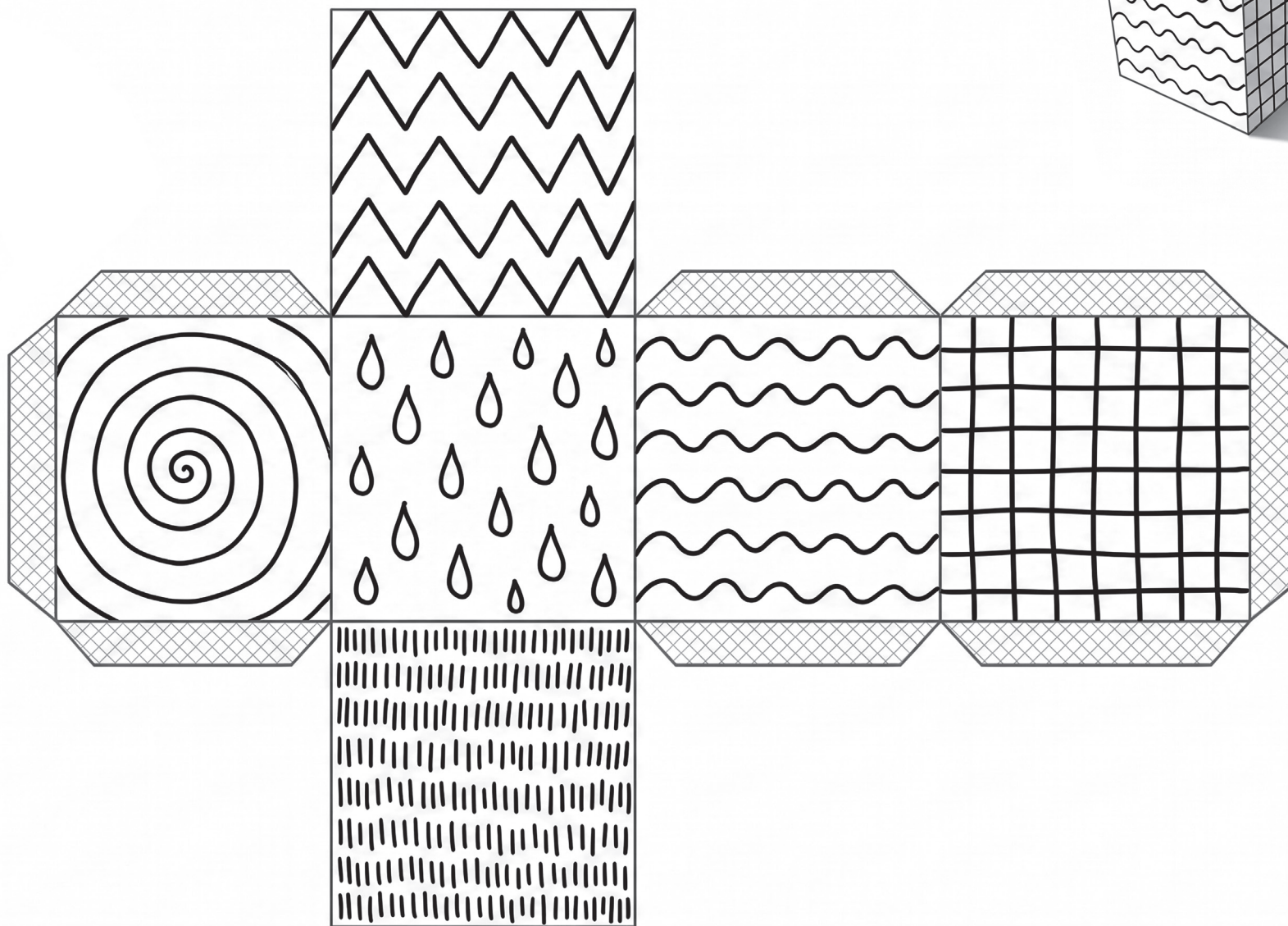
Kolorowe wycinanki. Sztuka ludowa

Przygotuj: szablon z zestawu do wycinania nr 4 (s. 55), klej, małe nożyczki, papier kolorowy, blok z kolorowymi kartkami.

- 1 Wykonaj wycinankę według wzorów, z jakich korzystają artyści ludowi. Przyjrzyj się przedstawionym poniżej wycinankom. Każda z poszczególnych części jest opisana – opis ten pasuje do szablonów na stronie 55. Przyłóż linię prostą szablonu do złożonej na pół kartki papieru wzdłuż zgięcia, następnie odrysuj jego kształt i wytnij. Poszczególne części wycinanki przyklejaj na kartkę z bloku w wybranym kolorze, zgodnie z ilustracjami i opisem.

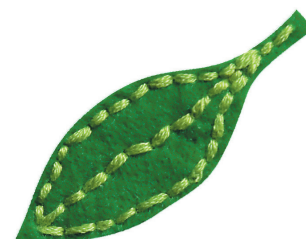
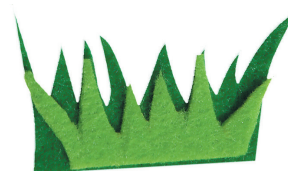
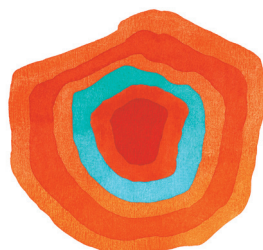
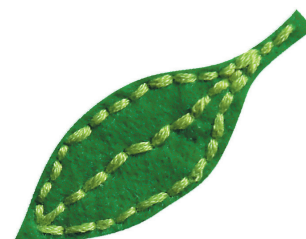
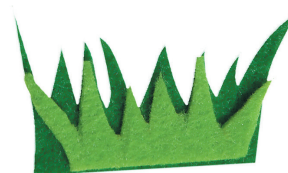
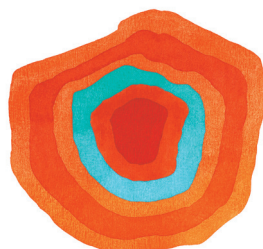
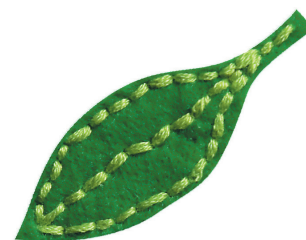
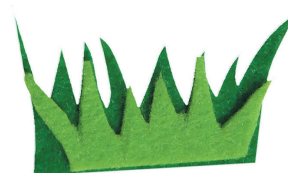
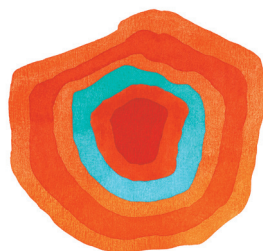
Zestaw do wycinania nr 1. Ślady narzędzi rysunkowych

Zestaw do wycinania nr 2. Kompozycja

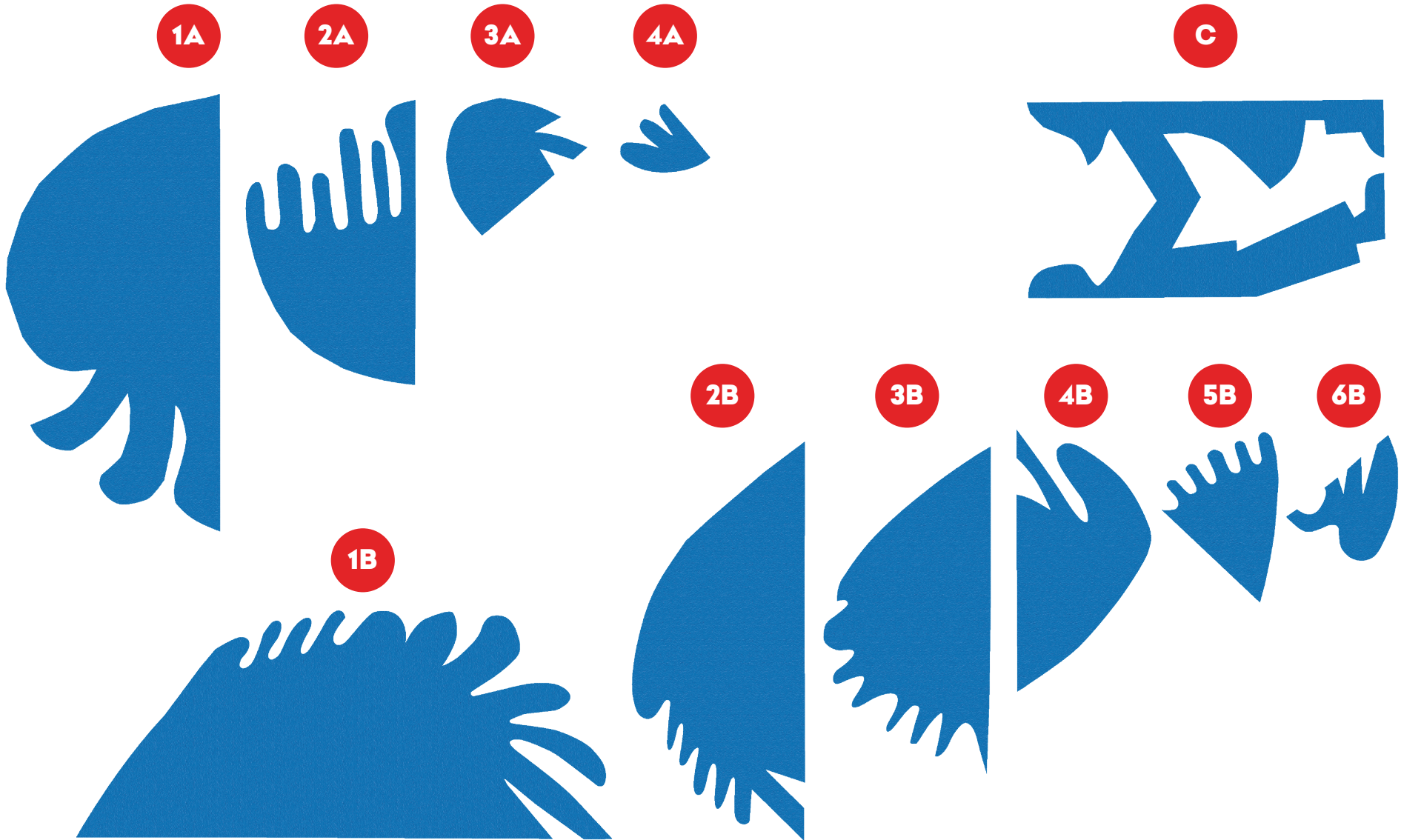
Zestaw do wycinania nr 3. Kolaż

Zestaw do wycinania nr 4. Sztuka ludowa

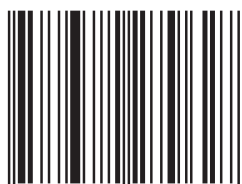

Grupa MAC S.A.
ul. Witosa 76
25-561 Kielce

www.mac.pl

ISBN 978-83-8227-962-7

9 788382 279627 >

indeks 884546